

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Rudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-24 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50/III., telefon 45-75 in 46-21 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63, za zunanje 38-32 — Poštni predaj 29 — Tek. račun NB 601-90321-6 — Mesečna naročnina 140 din

ZASEDANJE GOSPODARSKEGA SVETA VLADE FLRJ NA BLEDU

Družbeni plan industrije in investicij se normalno izpolnjuje

V soboto se je na Bledu začelo zasedanje Gospodarskega sveta vlade FLRJ, na katerem so razpravljali o izpolnjevanju proizvodnega plana v prvem letošnjem polletju in o družbenem planu za leto 1953. Sejo je vodil predsednik Gospodarskega sveta FLRJ Boris Kidrič, navzoči pa so bili vsi člani Gospodarskega sveta, med njimi Svetozar Vukmanović, generalni polkovnik Ivan Gošnjak, Milentije Popović, Mijalko Todorović in Djuro Salaj ter predsedniki in pomočniki gospodarskih svetov ljudskih republik; zasedanja so se udeležili tudi član Politbiroja CK KPJ Franc Leskošek, predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko, predsednik vlade Bosne in Hercegovine Djuro Pucar in gospodarski strokovnjaki Gospodarskega sveta FLRJ.

Zmanjšanje materialnih stroškov proizvodnje in povečanje produktivnosti dela

Referati, ki so bili podani o izpolnjevanju družbenega plana v prvem letošnjem polletju in o nalogah našega gospodarstva v zvezi z letošnjo sušo, so pokazali naslednje: Družbeni plan industrije in rudarstva je bil v prvem polletju izpolnjen s 45,5 odstotka, kar ustreza normalni dinamiki v industrijski proizvodnji, ki izkazuje v drugem polletju vselej večjo proizvodnjo. Razen tega bo v drugem letošnjem polletju začelo obravnavati več novih tovarn. Izpolnitev plana kmetijske proizvodnje zaostaja zaradi posledic suše. Akumulacije pa se uredničuje sorazmerno z realizacijo proizvodnje.

Eden izmed največjih uspehov novega gospodarskega sistema je v tem, da so podjetja zmanjšala materialne stroške proizvodnje ter potrošnja delovne sile na enoto proizvodnje. Danes je v industriji za 5,4% manj delavcev, ki pa dajejo za 0,4% večjo proizvodnjo. S tem se je tudi zboljšalo stanje delovne sile, saj ne občitmo več pomankanja delovne sile. Ključni objekti, kjer je bilo prej pomankanje delovne sile najbolj občutljive, imajo sedaj dovolj delavcev.

Cene na notranjem trgu so bile v prvem polletju stabilne. V zvezi z izpolnjevanjem plana se je zmanjšal indeks cen industrijskega blaga od januarja do julija za 3%, čeprav se je hkrati promet industrijskega blaga povečal za 17%. Denarni obtok se je povečal za 1,1%, iz česar se vidi: hitrejši obtok denarja glede na povečan promet. Delno povečanje življenjskih stroškov v velikih mestih (za okrog 6%) je nastalo zaradi podražitve nekaterih kmetijskih pridelkov.

Posledica suše

Skoda zaradi suše bo morda še večja kakor l. 1950, vendar bomo posledice te suše lažje prebrali, kakor pred dvema letoma, ker je naš ekonomski položaj stabilnejši in naše gospodarstvo močnejše. V primeru

potrebe bomo uvozili primerne količine pšenice in masti. Izvoz kmetijskih pridelkov se bo sicer zmanjšal, razliko pa bomo deloma krili s povečanjem izvoza proizvodov rudarstva in barvaste metalurgije. Tudi mnogo večje zaloge kakor v prejšnjih letih nam bodo pomagale prebraditi posledice suše.

V prvem letošnjem polletju smo dosegli velik uspeh pri izvozu. Medtem ko smo lani v prvem polletju izvozili za 21,3 milijarde din blaga, je letos v prvem polletju dosegel redni izvoz 35,4 milijarde din, skupaj s kompenzacijskim izvozom pa 45,3 milijarde din. Pomembno je zlasti povečanje izvoza industrijskih proizvodov od nekoliko manjšim izvozom lani.

Lepo se je razvijala tudi investicijska graditev. Medtem ko smo lani v prvem polletju izpolnili 32% letnega plana investicijske graditve, smo letos v prvi polovici leta dosegli 37%, pa gradbiščnih ključnih objektov pa 40%. Novi gospodarski sistem in varčevanje sta prila do izraza tudi v stroškovnih izdatkih, ki so precej manjši od planiranih izdatkov in so v prvem polletju dosegli 36%. V splošnem lahko računamo, da bomo v industriji in rudarstvu do konca leta v celoti izpolnili letošnji plan.

Gospodarski položaj v posameznih republikah

Predstavniki republiknih gospodarskih svetov so na seji podali svoja poročila. Predsednik gospodarskega sveta Hrvatske Jakob Blažević je med drugim opozoril na rezultat delovanja novih gospodarskih ukrepov, ki se kaže v relativnem zmanjšanju potrošnje surovin in pogonskega materiala (jamskega lesa, premoga, cementa itd.). Kupni fond nekmetijskega prebivalstva so se povečali, na vasi pa so se zmanjšali. Tako je prošet industrijskega blaga na vasi postal za okrog 20% v primeri s prvim lanskim polletjem. Spričo suše je računati, da bo letošnja kmetijska proizvodnja v Hrvatski za okrog 30% manjša od lanske.

Po poročilu predsednika gospodarskega sveta Srbije Jovana Veselinova se družbeni predpisi bolje uresničujejo, kakor se je pričakovalo. S povečanjem proizvodnje in izvoza barvstih kovin bo Srbija precej pripomogla k izravnavi plačilne bilance z inozemstvom, kar je zlasti važno glede na okolnost, da je računati letos na področju Srbije za zmanjšanjem pridelka sladkorne pese za 50% in sončničnega semena prav tako za 50%.

Kot predstavnik gospodarskega sveta Slovenije je finančni minister Zoran Polić med drugim navedel, da nekatera manjša tekstilna podjetja zaradi visoke stopnje akumulacije ne morejo zdržati konkurence podjetij iz drugih republik. Plan proizvodnje in investicij se normalno uresničuje. Plan izvoza je bil v posameznih proizvodih znatno presežen. Dobro se uresničuje tudi družbeni prispevek.

Tovariš Kidrič o blagovnih zalogah in letošnji suši

Po poročilu gospodarskega sveta Bosne in Hercegovine izražajo nekatera podjetja velike zaloge izdelanega blaga, kar otežkoča nadaljnjo proizvodnjo. Bosna je letos precej zaostala glede setvenega plana. V Makedoniji pa je letošnja suša najbolj škodovala nasadom tobaka.

V zvezi s podanimi poročili je predsednik zveznega Gospodarskega sveta Boris Kidrič opozoril na dvoje važnih momentov, ki jih moramo pravilno oceniti, to so posledice suše in vprašanje blagovnih zalog. Poudaril je, da bi bilo pretirano govoriti o velikih blagovnih zalogah v naši industriji. V distributivnem sistemu smo morali delati brez pomembnejših zalog in zato smo morali imeti velikansko število uradnikov, ki so skrbeli za distribucijo. Tako je pomankanje zalog narekovalo birokracijo. S tem, da so se zaloge približale normalni višini, ki je potrebna za nemoteno delo industrije, smo ustvarili materialno bazo za odstranitev birokracije v gospodarstvu. Če ne bi imeli določenih rezerv, ki so v celoti še vedno nezadostne, bi nas letošnja suša hudo zadelala in bi morali ponovno začeti z obveznim odkupom in distribucijo, kar bi nas precej pripeljalo v birokratizem. Mišljenje nekaterih naših ekonomistov, češ da so zaloge prejšnjih naziranj, da je treba takoj vse pojesti, kar imamo. Taka naziranja so tuja naši gospodarski liniji. Standardne zaloge so potrebne za industrijsko proizvodnjo in na splošno vzeto še danes nimamo dovolj zalog, razen v nekaterih industrijskih panogah. Razumljivo je, da nekateri stopnje

V nadaljnjih izvajanjih je tov. Kidrič razpravjal o solidnosti naših cen in o denarnem obtoku. V tej zvezi je poudaril, da je eno izmed pozitivnih posledic izpolnjevanja plana proračunsko varčevanje. V vseh ljudskih republikah so proračunski izdatki nižji, kakor so bili določeni. To je posledica proračunskega varčevanja v smislu politike naše vlade, da se čim bolj zmanjšajo naši proračuni. V diskusiji, ki je sledila, je

akumulacije in fondov ne ustrezajo. Zato naj republiški gospodarski sveti dajo ponovne predloge za zmanjšanje stopenj akumulacije, ki bo odobreno, če je potrebno.

Glede letošnje suše je tov. Kidrič poudaril, da je hudo zadelo naše kmetijstvo. Nekateri naši ekonomisti se še prav ne zavedajo resnosti te škode, vendar moramo realno gledati na položaj. Naš izvoz se bo zmanjšal za vrednost izvoza kmetijskih pridelkov, razen tega bomo morali uvoziti posamezna živila. To je težka stvar za našo plačilno bilanco, zato je ne smemo podcenjevati. Ne gre pa samo za izvoz. Ogrožen je naš živinski fond, ki ga je treba reševati. Potrebni so hitri ukrepi za ohranitev tega fonda. Treba je razmišljati o prevozu krme iz manj ogroženih krajev v kraje, kjer primanjkuje krme. To krmo je treba pripraviti za zimo. Važna je tudi odkupna cena živine. Na terenu so začele padati cene živini, kar je posledica suše. Mi pa moramo cene živini držati na sedanjih višini in morebitne presežke izvoziti v inozemstvo. Tudi naša prehranbena industrija mora predelati čim več mesa.

V nadaljnjih izvajanjih je tov. Boris Kidrič opozoril se na nekatere družbene pojave. V času, ko smo razbili birokratski stroj državnega aparata, so se v gospodarstvu ponekod pokazali birokratski pojavi. V nekaterih podjetjih so direktor, komercialni direktor in sekretar, v posameznih primerih skupaj s predsednikom upravnega od-

boril na uspehe pri izvajanju novega gospodarskega sistema. Novi gospodarski sistem je dal kolektivom pobudo, da iščejo povsod možnosti za zmanjšanje materialnih stroškov. Tako so n. pr. na železnicah prej trošili

na dan 11.000 ton premoga, sedaj pa trošijo 7000 ton. V borškem rudniku pa je n. pr. proizvodnost dela narasla za 30%. V nadaljnji diskusiji so sodelovali še predstavniki Srbije, za njimi pa sta govorila Osman Karabegović in Jakob Blažević.

Zaključni govor tovariša Borisa Kidriča

V svojih zaključnih izvajanjih je tov. Boris Kidrič poudaril, da so dosedanja rezultati izpolnjevanja družbenega plana pokazali, da je treba novi gospodarski sistem nadalje razvijati v dosedanja smeri. Doseženi rezultati kažejo tri značilnosti: prvič se je povečala proizvodnja dela v industriji; drugič smo v celoti vzelo dosegli proizvodnjo iz prvega lanskega polletja, kar je bila naloga družbenega plana za prvo polletje; tretja značilnost pa je močno povečanje našega izvoza kot rezultat okrepitve našega gospodarstva. Nekateri težkoče, ki so se pojavile v zvezi z izvoznimi in uvoznimi koeficienti in stopnjami akumulacije je treba takoj reševati. Zato naj republiški gospodarski sveti predložijo dokumentirane predloge.

V nadaljnjih izvajanjih je tov. Boris Kidrič opozoril se na nekatere družbene pojave. V času, ko smo razbili birokratski stroj državnega aparata, so se v gospodarstvu ponekod pokazali birokratski pojavi. V nekaterih podjetjih so direktor, komercialni direktor in sekretar, v posameznih primerih skupaj s predsednikom upravnega od-

bora in delavskega sveta, ustvarili birokratski sloj, ki si skuša prilastiti pravice delavcev do samoupravljanja. Ponekod so si taki birokrati zagotovili visoke tarifne postavke in tako čuvajo svoje posebne interese. Proti takim birokratskim tendencam morata Partija in sindikat mobilizirati delavski razred. Proti takim pojavom se moramo boriti že v začetku.

Ob zaključku svojega govora je tov. Kidrič formuliral temeljne naloge naše gospodarske politike v drugem letošnjem polletju. Temeljna naloga mora biti izpolnitev in preseganje plana izvoza. Od tega, koliko bomo še izvozili v petih mesecih do konca leta, bo odvisno, kako bomo popravili škodo zaradi suše. Druga naloga je dovršiti ključno kapitalno graditev, da bomo prihodnje leto lahko prenesli težiče investicij na kmetijstvo, stanovanjsko graditev in zdravstvene potrebe. Naši ekonomski ukrepi nam bodo omogočili, da bomo lažje prebradili posledice suše. Za prihodnje leto bomo morali uvoziti po potrebi žito, mast in morebitni sklador ter močna krmila. Ena izmed neposrednih nalog na terenu pa je čuvanje našega živinskega fonda.

Predlog družbenega plana za l. 1953

Zmanjšanje obvezne investicijske graditve bo omogočilo večje investicije v kmetijstvu, prometu in stanovanjski graditvi

Na drugi seji zveznega Gospodarskega sveta, ki je bila v nedeljo, so razpravljali o predlogu družbenega plana za leto 1953 in o planu investicijske graditve. Te seje se je udeležil tudi podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj.

Osnovne smernice, ki so bile merodajne pri sestavi družbenega plana za prihodnje leto, je tolmačil tov. Svetozar Vukmanović. Predlog družbenega plana, o katerem bodo še podrobno razpravljali v komisijah, se naslanja na začetek obratovanja vrste novih podjetij, na nespremenjenem uvozu surovin, na boljšem izkoriščanju zmogljivosti bazične industrije in na nespremenjenem koriščenju zmogljivosti predelovalne industrije, ker plačilna bilanca z inozemstvom ne dopušča večjega uvoza surovin. V planu je zmanjšana obvezna investicijska graditev in potreba uvoza opreme. To zmanjšanje bo omogočilo večje investicije v kmetijstvu, prometu in stanovanjski graditvi. Plan celotnega izvoza bo manjši od izvoza v letošnjem letu, ker se bo precej skril izvoz kmetijskih proizvodov, kar bo le deloma nadomestil večji izvoz industrijskih proizvodov.

Industrijska proizvodnja se bo povečala za 7,9%

V primeri z ocenjeno izpolnitvijo plana v letošnjem letu, upoštevajoč letošnjo manjšo proizvodnjo kmetijstva dočeta družbeni plan za prihodnje leto povečanje bruto proizvodnje za 14,4%; sama bruto proizvodnja v industriji se bo povečala za 7,9%. Povečanje bruto proizvodnje v industriji bo predvsem posledica obratovanja novih proizvodnih obratov in razširjenja obstoječih, zlasti na področju elektroenergije, nafte, črne metalurgije in barvaste metalurgije, medtem ko bo proizvodnja predelovalne industrije z manjšimi spremembami ostala na letošnji višini. Čeprav se bo delež potrošnega fonda v skupnem narodnem dohodku povečal, bo celotni potrošni fond zaradi manjšega dohodka kmetijstva v zvezi s sušo nekoliko manjši. Plačni fond pa bo n. pr. lažje povečati. Ker se po

zbranih podatkih materialni stroški zmanjšajo le neznatno, bo moralo biti težiče pri nadaljnjih obdelavi družbenega plana revidirati in znižati materialne stroške. V načrtu je nadalje upoštevano, da se prihodnje leto zmanjša sečnja v gozdovih za 15%, kar naj se doseže z zmanjšanjem domače potrošnje drv, tako da to zmanjšanje sečnje ne bo povzročilo zmanjšanja našega izvoza lesa.

Zmanjšanje obveznih investicij in finansiranje investicij s kreditom

Obširno je bila v diskusiji poudarjena potreba, da se preneha s financiranjem kapitalne graditve iz proračuna, kar je državni kapitalistični ukrep, ki vodi do prenašanja sredstev s ključnih objektov na manj važne objekte in do razsipanja teh sredstev. Kolektive je treba za zainteresirati, da se objekti čimprej dovrše s čim manjšimi stroški. V družbenem planu za prihodnje leto bo sicer določena obvezna kapitalna graditev, ki pa se bo financirala s krediti pri Narodni banki. To pa je prehodni ukrep, kajti gospodarsko življenje bo v praksi naposled samo ocenilo, ali je določen objekt prioritetni ali ne, ali so investicije potrebne in v kakšnem obsegu. V prihodnjem letu bo obvezna kapitalna graditev zmanjšana od 45 na 42 milijard dinarjev. Novi način financiranja s kreditom bo tudi bolj v skladu z

novim gospodarskim sistemom. Ker znaša zmogljivost našega gradbeništva 120 milijard din, bo tudi s te strani dovolj možnosti za druge investicije. Plan obvezne investicijske graditve ne obsega nobenega novega industrijskega objekta, razen hidroelektrarn, železniških prog in mostov. Z zmanjšanjem obvezne investicijske graditve bo sproščenih več sredstev za investicije v kmetijstvu, v cestnem prometu, stanovanjski graditvi, melioracijah itd. Zlasti se bo nadaljevala individualna graditev delavskih stanovanj s pomočjo kredita in gradnja objektov za zdravstvene ustanove. V diskusiji je tov. Edvard Kardelj poudaril, da je treba omogočiti industriji, da se sama razvija brez diriganja birokracije. Treba je ustvariti takšne objektivne ekonomske pogoje, v katerih bo vsak kolektiv občutil potrebo, doseči čim boljši ekonomski uspeh.

Zvezni gospodarski svet je zaključil zasedanje z naslednjimi sklepi: Sprejme se splošna smer ekonomske politike investicij in borbe s posledicami suše. Gospodarski svet bo v sodelovanju z republikami in ustrežajočim aparatom izdelal načela novega sistema kreditiranja v okvirih, ki so bili določeni na seji. V republikah bodo izdelali orientacijske načrte razvoja gospodarstva po posameznih področjih. Naposled se ustanovi komisija za valorizacijo in amortizacijo investicij v podjetjih.

Prva smrtna obsodba v Egiptu

Aleksandrija, 18. avg. (AFP): Komaj 21 let stari tekstilni delavec Mustafa Kamis, ki je bil obtožen kot glavni krivec na procesu pred naglim vojaškim sodiščem v Kafr el Davru, kjer je bila prva razprava zaradi nedavnih izredov v veliki predilnici in spopada delavcev s policijo, je bil obsojen na smrt z obeshenjem. O sodbi bo odločalo višje vojaško sodišče in bo njegova razsodba objavljena šele po dveh dneh. Domnevajo pa, da končna odločitev ne bo padla, dokler se ne reši vprašanje, ali je predsednik vlade ali pa vrhovni poveljnik armade pristojen za potrditev sodb, ki se v državi izrekajo med obsednim stanjem.

Vrhovni komandant egiptovske armade Nagib je danes izjavil na sestanku s študenti, da bo v Egiptu uvedena obvezna vojaška služba za študente in tudi za dijake srednjih šol. General Nagib je naglasil, da naloge oboroženih sil niso končane z odstopom kralja Faruka, temveč da je treba uresničiti tudi agrarno reformo in druge ukrepe v korist ljudstva.

Dež v Sloveniji in Hrvatski

Ljubljana, 18. avg. Neprijetna bušna doba je bila dne 17. t. m. končana z vdorom hladnega zraka, ki je ostvaril sorazmerno močne padavine in ohladi tve po vsej Jugoslaviji. V Sloveniji in Hrvatski so padle do 18. t. m. do 7. ure zjutraj sledeče množine padavin: Planica 61 mm, Ljubljana 74 mm, Murska Sobota 27 mm, Slovenj Gradec 42 mm, Maribor 42 mm, Celje 53 mm, Novo mesto 33 mm, Aičevčina 29 mm, Zagreb 24 milimetrom, Slav. Brod 9 mm, Ogulin 31 mm, Bjelovar 16 mm, Sisak 16 mm.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so bile najintenzivnejše padavine v Sloveniji in sicer v Alpskem svetu (Ljub-

ljana), stem ko so imele Primorska, vzhodna Slovenija in Dolenjska slabotnejše padavine. Hrvatska in ostali predeli Jugoslavije izkazujejo manjše množine padavin, vendar v teh predelih v jutranjih urah še dežuje. Glavni val padavin pa je že prešel Slovenijo.

Splošno vremensko stanje kaže izredno močno ciklonalno aktivnost v Zahodni Evropi. Zaradi tega vdirajo novi valilabilnega zraka na evropsko celino, ki so že zajeli vsa Zahodna Evropa. Predvidoma bodo te značne mase že jutri dosegle naše predel. V zvezi s tem lahko pričakujemo v bodočih dneh nestalno vreme s plohami in nevihtami.

K proslavi desete obletnice ustanovitve Dolomitskega odreda: borci Dolomitskega odreda, med njimi tudi član CK KPS Milko Goršič, pripovedujejo mladini o partizanski doživljaji

Sovjetska zveza ne mara neodvisne Avstrije

Mnenje v Londonu in Washingtonu — Na Dunaju trdno upajo na pomoč zahodnih sil

London, 18. avgusta (Tanjug). Londonski diplomati niso preveč presenečeni zaradi odklonilnega odgovora ZSSR na poslednje predloge zahodnih velesil o sklenitvi pogodbe z Avstrijo. Prepričani so, da ZSSR ne spreminja sedanega položaja v Avstriji iz naslednjih vzrokov: Avstrija je dokajšen ekonomski prispevek za Sovjetsko zvezo, sedanjostatus quo dovoljuje ZSSR, da ima svoje sile mnogo bolj

izpostavljene proti Zahodu, kar bi bilo onemogočeno, če bi bila sklenjena pogodba z Avstrijo, in naposled — sovjetska vlada izrablja nereseano avstrijsko vprašanje pri reševanju splošnih vprašanj o Nemčiji. Vsa ta dejstva izpričujejo, da ima avstrijska vlada zelo malo upanja na uspeh, ko prihaja to vprašanje pred Generalno skupščino OZN.

»Poslednja sovjetska nota o avstrijski državni pogodbi je neprijeten epilog stalnih naporov ZDA, Velike Britanije in Francije, da bi bil naposled vendarle sklenjen sporazum o tej pogodbi in da bi prenehala zasedba Avstrije,« piše »New York Times«. Sovjetska zveza zavrača predlog, naj bi bila sklenjena skrajšana pogodba o Avstriji, vnovič načena vprašanja, ki nimajo s to pogodbo nikakršne zveze, kot sta vprašanja Italije in Trsta, ter zavrača vse dosedanje napore, tako da je položaj prav tako nezadovoljiv, kot je bil decembra leta 1950.

»Sovjetska vlada ne mara avstrijske pogodbe, je poudarjeno v uvodniku »New York Timesa«, saj bi morala s tem umakniti svoje čete iz te države.«

Dunajski dnevnik »Wiener Kurier« je bisal, da bi v zgodovini težko našli vlado, ki bi imela v razmeroma kratki dobi na svoji vesti toliko zločinov zoper pravice in življenje tujih narodov, kot jih ima Sovjetska zveza. Tak zločin je tudi ravnanje Moskve z Avstrijo. Ves svet ve, da je sovjetska vlada 1. novembra 1943 pred zahodni mi zavezniški slovesno obljubila, da bo Avstriji kot prvi žrtvi nacistične agresije pomagala do neodvisnosti in svobode. Prav

tako pa ve tudi ves svet, da je minilo po zmagi poldrugo leto, preden so se sovjetski predstavniki sploh hoteli posvetovati, kako naj bi se uresničila nekdanja obljuba. Potem so zastopniki Moskve pogajanja zavlačevali štiri leta in ko so govorili o svojih dobrih namelih, so vedno znali izsiliti kake nove koncesije. Pri svoji trdovratni obstrukciji je bila Moskva očitno prepričana, da so se zahodne sile že naveličale praznih razgovorov o Avstriji ter da bodo pustile, naj ostane v Avstriji, kakor je. Po treh notah zahodnih sil pa se je morala sedaj tudi Moskva prepričati, da je bila ta špekulacija napačna in da zahodne sile vprašanja Avstrije ne bodo nikdar črtale z dnevnega reda.

»Arbeiter Zeitung« na Dunaju piše med drugim: »Sovjetska vlada neče osvoboditi Avstrije in če to dejstvo Avstriji ne bi toliko škodovalo, potem bi lahko vzroke, ki jih navaja sovjetska vlada, imeli za šaljive, kajti nikakor ne gre, da bi vprašanje Avstrije vezali z vprašanjem Trsta. To je tipičen primer zavlačevanja, ki bi bilo smešno, če ne bi povzročalo to-

liko škode.« Casopis opozarja, da je cinična sovjetska trditev, po kateri pogodba Avstriji ne bi zajamčila svobode. Prav tako cinična je tudi navedba o sovjetski not, naj se Avstrija brani s svojimi lastnimi močmi. »Neue Wiener Zeitung« piše, da so na Dunaju in tudi v drugih avstrijskih krajih bili že pred objavljenjem negativne sovjetske note razširjeni lepaki KP Avstrije zoper pogodbo z Avstrijo. To dokazuje, da je ruska odklonitev bila že prej pripravljena in da je bilo avstrijskim kominformovcem naročeno, naj to propagandistično izkoristijo in podpirajo. »Die Presse« poudarja, da je avstrijsko vprašanje dozorelo že do tolike mere, da mora priti pred Generalno skupščino OZN.

Mešana komisija zaradi izgreda na bolgarsko-grški meji

Atene, 18. avg. Na hribu Beles na grško-bolgarski meji je bil danes sestanek komisije grških in bolgarskih oficirjev, da ugotovijo, kako se je pripetil 13. avgusta izgred na meji. Takrat so bolgarski obmejni stražniki napadli neko grško patroljo. V Atenah opozarjajo, da se še vedno ne ve, kam sta izginila pri tem obmejnem izgredju dva grška vojaka.

Italijanski delavci bi dobili delo v Jugoslaviji

Trst, 18. avg. (Tanjug). Glasilo Slovenske demokratične fronte v Italiji »Soča« zahteva v svoji zadnji številki, naj začne Italija pogajanja o pošiljanju delavcev v Jugoslavijo. Casnik piše, da je bilo letos strogo omejeno število delavcev, ki pojejo iz Italije v ZDA in Avstralijo, in sprico tega poudarja, da bi lahko v Jugoslaviji našli številni italijanski delavci zaposlitev. »Takšen sporazum« ugotavlja »Soča«, »bi omogočil zaposlitev več tisoč brezposelnih gozdnih delavcev, zidarjev in sezonskih delavcev iz Beneške Slovenije.« Casnik na koncu opozarja, da je predsednik jugoslovanske vlade maršal Tito izjavil že pred nekaj meseci, da so jugoslovanske oblasti pripravljene zaposliti italijanske delavce, da pa italijanska vlada sistematično zavira njihov odhod v Jugoslavijo.

Kitajska delegacija v Moskvi

Moskva, 18. avgusta. Moskovski radio je sinoči sporočil, da je prispela v soboto v Moskvo delegacija kitajske vlade pod vodstvom zunanjega ministra Cu En Laja. V njegovem spremstvu je bil tudi namestnik glavnega generalštaba, več visokih letalskih in mornariških oficirjev in funkcionarjev zunanjega ministva.

Tehnična pomoč Veliki Britaniji

London, 18. avg. (Tanjug). Velika Britanija je prejela od ZDA po programu vzajemne varnosti 350.000 funtov šterlingov za znanstveno raziskovanje. Ta znesek bodo porabili za proučevanje elektronskih naprav v kovinski proizvodnji. Sodiijo, da bodo te naprave znatno zboljšale in pocenile industrijsko proizvodnjo.

Odpočle perzijske vojaških atašejev

Teheran, 18. avg. (AFP). Perzijska vlada je sklenila odpočlicati vse svoje vojaške zastopnike v tujini. Vlada je utemeljila svojo odločitev s tem, da je potrebno varčevanje z devizami.

Sestanek kmetijskih strokovnjakov OZN

London, 18. avg. (Reuter). Organizacija OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO) bo imela 21. oktobra v Rimu konferenco kmetijskih strokovnjakov iz 18 evropskih držav. Glavni predmet razpravljanj na tej konferenci bo vprašanje boljšega izkoriščanja zemljišč in vodnih sil. Po konferenci kmetijskih strokovnjakov se bodo sestali finančni strokovnjaki, da na svoj način izpolnijo ugotovitve 1. strokovnjakega sestanka.

Vrnitev predsednika carigradske občine

Carigrad, 18. avg. Po 11-dnevem obisku v Jugoslaviji se je predsednik carigradske občine g. Fahrudin Cerim Gokaj vrnil v Carigrad. Ob svojem prihodu je izjavil novinarjem, da se je med Turčijo in Jugoslavijo začela priateljska doba, zasnovana na stvarnosti, in da se bodo kmalu razvili tudi kulturni odnosi med obema državama. V razgovoru je g. Cerim označil marsala Tita kot velikega državilnika, ki misli na srečo vsega človeštva.

Sestanek komisije dvanajstih v Tunisu

Od komisije dvanajstih je prišel francoski načrt reform v roke podkomisiji štirih

Tunis, 18. avg. Včeraj je bil končan sestanek komisije dvanajstih, ki je imela nalogo proučiti mnenje tuniških osebnosti, s katerimi se je tuniški bej posvetoval o predlaganem francoskem načrtu reform. Po sestanku komisije je bilo izdano sporočilo, v katerem je rečeno, da je določena podkomisija štirih članov, ki naj bi sestavili enotno sporočilo in objavili vsa mnenja o francoskem načrtu reform. Ta načrt je francoski generalni rezident Hauteclocque izročil pretekli mesec tuniškiemu beju.

Tuniški bej

Načrt je pravzaprav samo nadaljevanje obljub samoupravnih reform, ki jih dajejo v raznih oblikah Francozi že 70 let, odkar imajo protektorat nad Tunisiom. Dolga desetletja so bile francoske obljube seveda zelo skromne, močno razširjene pa so od lanske jeseni, ko je takratna tuniška vlada odločno zahtevala samoupravo. Ker so Francozi predloge in zahteve brezobzirno odbili, je bilo mnogo nemirov in tudi atentatov.

Francoske izgube v Indokini

Peking, 18. avg. (Nova Kitajska). Vietnamska časopisna Agencija sporoča, da so Ho Si Minhove enote onesposobile v prvem polletju t. l. približno 28 tisoč francoskih vojakov in častnikov. Francoske oborožene sile so imele več kot 21.000 mrtvih, približno 6500 ujetih, nad 560 vojakov pa se je predalo. Ho Si Minhove sile so vrhu tega zaupenile v tem času nad 4400 pušk in 1130 strojnic ter uničile 500 kamionov in oklepnih vozil ter 20 letal.

Predsednika vlade in nekaj ministrov so zaprli in ko so se Tuniziji spet vsaj navidez pomirili, so Francozi sestavili načrt reform, o katerem so mišlili, da ga bo tuniški bej kratkoma sprejel. Francozi so predlagali tudi sestavo mešane komisije, ki naj bi se posvetovala o programu reform, a take mešane komisije sploh ni bilo mogoče sestaviti. Francoski načrt reform je bil potem prepričan tuniškiemu beju, ki ga spretno odlaga že mesece in mesece. V svoje varstvo je dal tuniški bej ustanoviti kronski svet in iz tega sveta je bila izbrana tudi 12 članska komisija, ki se sedaj ukvarja z načrtom reform. Svoje delo dela pač ne bo končala do meseca oktobra, ko bo VII. zasedanje Generalne skupščine OZN, ki bo po nedavno objavljenem zagotovilo odpravnavala pereče vprašanje Tunisa.

Tuniški bej Mohamed A. Amin ni samo dober diplo-

Spalna bolezen v Kaliforniji

San Francisco, 18. av. (AFP). V Kaliforniji je izbruhnila epidemija spalne bolezni. Doslej je umrlo zaradi te bolezni 28 oseb, 465 oseb pa je hudo obbolelo. Zdravstvene ekipe uničujejo mušice, ki prenašajo kali te bolezni.

Podržavljenje britanske ladjedelnice v Sanghaju

Hongkong, 18. avg. (Reuter). Kitajske oblasti v Sanghaju so, kakor poroča pekinški radio, podržavile veliko britansko ladjedelnico, katere vrednost cenijo na 4 milijone funtov šterlingov. V britanskih krogih v Hongkongu sodijo, da je ta ukrep odgovor kitajske vlade na odločitev britanskega sodišča, s katero bodo izročili 40 transportnih letal, ki so bila zaplenjena med vojno, neki ameriški družbi, ki trdi, da jih je kupila od kuomintanske vlade. Kitajska vlada je že večkrat zahtevala, naj ji izroče te letala.

Dnevnik, ki obtožuje

Je mar še večja sreča za starše, kot če se njih otrok razvija v zdravega, poštenega in delovnega človeka? In za skupnost — mar ni naš največji cilj, da ustvarimo novega, poštenega in delovnega človeka, ki bo cenil in ljubil svojo domovino, ki bo cenil poštenje in delo drugih. Saj smo za bodočnost našega mladega rodu dali velike žrtve in za bodočnost mladega rodu ustvarjamo velike napore.

Pa kljub temu se najdejo izvržki človeške družbe, ki bi radi ta razvoj v srečnejšo bodočnost zavrlj. Ljudje, ki smatrajo, da je delo stvar drugih, ki jim je inkvizicijski največji simbol njihove demokracije, ljudje, ki se pod geslom Boga in vere bore za svoj vpliv in čim lagodnejše življenje na račun drugih. Kakšnih metod se poslužujejo taki ljudje, se vidi iz dnevnika 18 letnega mariborskega dijak M. K., ki si je več kot pol leta zapisoval vse, kar je delal in doživljal, to se pravi, kako je propadal. To je dnevnik mladeniča — slabiča, ki mu je samostanska vzgoja dala močan pečat, a vendar včasih pride do spoznanja, da propada, mno-

go bolj kot njegovi sošolci, propada pa toliko bolj zato, ker skuša svoje propadanje opravičiti s »krščansko vzgojo«. Toda vsa ta spoznanja mu njegovi »duševni hraniteljci« — mariborski jezuiti takoj pobijajo — ker ga pač hočejo imeti takega, kot ga zahteva njihova vzgoja — slepo orodje brez misli, vesti in ponosa; slepo orodje za temne cilje.

Pa naj M. K. sam s svojim dnevnikom to pove. Ko je bil s svojimi sošolci na Pohorju, si je zapisal: »Diskusija je bila o morali, filozofiji, veri, politiki in cerkvi, in sicer vsi proti meni. Ugotovil sem, da je spolna razvrtnost splošna. V diskusiji sem posebej vplival na B., ki je v liberalnem taboru. Možno mi je povedal, da izdajajo svaki literarno glasilo »Iskanje«, da iščejo nova pota v literaturi in tudi v svetovnem in političnem nazoru, da imajo 20 naročnikov. Jaz sem obljubil vestransko pomoč pod pogoji: 1. da me ne smatrajo za svojega člana, 2. da se osnuje organizacija in ostane v popolni zvezi, 3. da si osnuje svetovni

nazor in politični program. Obljubil mi je, da bo o tem poročal na njihovem sestanku, na katerem bom jaz obrazložil svoje mnenje.

... Razidi moje doslednosti so me začeli nazivati »fanatiki«. To je dalo fantu misliti. Sam v sebi je začel izpraševati, če res ni fanatik. Odgovora ni našel, obrnil se je na svoje »dušne pastirje».

»Sel sem obiskat patra Berdena. Govorila sva o Pohorju, o diskusiji, ki jo je M. K. imel s sošolci, o liberalcih in zopet o akciji (mišljena obnovitev katoliške akcije, naša opomba). Povedal mi je, da nisem fanatik, da pa sem dosleden in da je to lepa lastnost.« (Podčrtani.)

»Včasih se je mlademu M. K. zadržela vsa njegova vnaema v klerikalnem prizadevanju in pri vseh drugih opravkih kot častni mladeniča in domišljavost. Zapisal je: »Mogoče prav zdaj pišem dnevnik le zato, ker sem tako domišljav, da mislim, da bi m nekot tako slaven, da bodo tudi to stran čitali naši nasledniki.«

Toda klerikalca je treba vzgajati tako, da ne bo izpraševal svoje vesti, če dela prav ali ne, ampak da bo imel vcepljeno zavest, da dela vse prav, kar

mu ukažejo tisti, ki ga hočejo imeti za svoje orodje.

»Nato sem šel k patru superiorju. Spovedi nisem opravil, pač pa sva se razgovarjala... Povedal mi je tudi, da nisem castihlepen, kot si to domišljam, pač pa, da sem zelo aktiven.« (Podčrtani.)

M. K. se zgraža nad »pokvarjenostjo« svojih sošolcev, istočasno pa ni dneva, da ne bi v dnevnik zapisal detajlov, kako sam moralno propada, kaj vse počenja z deklico — še otrokom, ki ga ima rada. Vse perversnosti opravičuje s tem, da bo šel naslednji dan k spovedi in obhajlji.

»J. je prišla že obokana k meni in se nato jokala celo uro ter ni spregovorila niti besedice. Mislim, sem na besede patra superiorja: »Ne daj se ženškit! Toda premagala me je ljubezen. Začel sem jo objemati in poljubovati. Moji občini so postajali vedno bolj strastni... Vtrtil moram opraviti spoved.«

»Četudi je spoznal, da muči to deklico: »Z J. sem se danes sprl. Ne vem, kaj mi je zamerila, ali mogoče moje hladno obnašanje? Ze sem hotel iti k njej, pa sem se spomnil besed patra Berdena: »Bodi radikalen, to privlačuje dekleta!«

Globoko v sebi pa je prišel

»Minar in njegova hči« na hrastniškem delavskem odru leta 1913

Slovesni začetek zleta »Svobode«

V nedeljo popoldne se je slovesno začel v Trbovljah zlet delavskih kulturnih društev »Svoboda«. Ta pomembna delavska kulturna manifestacija, ki bo dosegla svoj višek s kongresom zveze »Svobode« v soboto, 23. avgusta ter z množičnim nastopom delavcev iz vse Slovenije v nedeljo, 24. avgusta, pomeni velik dogodek za tradicionalno delavsko središče Trbovlje, hkrati pa važen mejnik v celotnem razvoju naše delavske kulture.

Slovesna otvoritev je bila na lepo urejenem stadionu, kjer se je zbrala velika množica ljudstva iz Trbovelj in okolice. Na začetku slovesnosti je zaigrala godba »Svobode« I iz Hrastnika državno himno. Zbrane goste in vse navzoče je nato pozdravil predsednik prireditvenega odbora tov. Pavle Kovač, ki je izrazil

zadovoljstvo, da so delavska kulturna društva izbrala za svoj prvi zlet in kongres prav rudarske Trbovlje, ki imajo v proletarskih, kulturnih in revolucionarnih gibanjih bogate tradicije. Prvo društvo »Svobode« je bilo ustanovljeno prav v Trbovljah in mnogi člani te revolucionarne proletarske organizacije so dali tudi svoje življenje za lepo bodočnost delavskega razreda. Tudi sedaj je bilo prvo novo društvo »Svobode« ustanovljeno prav v Trbovljah.

Sledil je zanimiv glasbeni spored, v katerem so sodelovale godbe iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Zidanega mosta, ki so imele po končanem sporedu tudi skupno vajo za nedeljski zaključni nastop, ko bo hkrati nastopilo 26 delavskih godb. Trbovlje se marljivo priprav-

ljajo na vse te pomembne svečanosti in kar vidno spreminjajo svojo podobo. Prihodnje nedeljo ob zaključni svečanosti pričakujejo okrog 30.000 obiskovalcev in nad 2000 ljudi je marljivo na delu, da bodo Trbovlje dostojno dočakale ta pomembni dogodek za ves bodoči razvoj delavske kulture.

NASTOPI BO TUDI EDEN NAJSTAREJŠIH SLOVENSkih DELAVSKIH PEVSKIH ZBOROV

V sredo, dne 20. t. m. bo nastopil poleg ostalih pevskih zborov trboveljskega okraja tudi najstarejši delavski pevski zbor iz Zasavskih revirjev, in sicer delavski pevski zbor »Svobode« iz Hrastnika.

Ze leta 1912 so hrastniški rudarji na pobudo Karla Malo-vrha st. ustanovili »Rudarski pevski zbor«. Ta zbor je bil predhodnik kasnejšega pevskega zbora »Svobode« oziroma »Vzajemnosti« v dobi med obema vojnama in je torej tudi predhodnik sedanjega pevskega zbora »Svobode« iz Hrastnika. Kot prvi slovenski pevski zbor v zasavskih revirjih je prepeval slovenske narodne in revolucionarne delavske pesmi že v času, ko se je po Hrastniku šopirila še nemškutarska gospoda, ki je imela v svojih rokah vsu industrijo ter vsu gospodarsko in politično moč. Ob enem s slovensko narodno in revolucionarno delavsko pesmijo so člani zbora gojili tudi dramatično in so v Hrastniku osnovali delavski oder, ki je bil prav tako prvi v zasavskih revirjih. Tako pevski zbor kakor tudi delavski oder v Hrastniku spadata med najstarejše delavske kulturne organizacije ne samo v Sloveniji, marveč v vsej Jugoslaviji in sta odigrala važno vlogo narodnega in delavskega buditelja v zasavskih revirjih.

Ze od leta 1924 vodi pevski zbor »Svobode« v Hrastniku poštvovalni in neumorni pevo-vodja Alojz Podlogar, ki je bil tudi med ustanovitelji »Rudarskega pevskega zbora« v letu 1912. Tov. Podlogar je samouk, ki se je usposobil v svojem prostem času in se razvil v prvovrstnega pevovodjo iz potrebe ter iz ljubezni do slovenske delavske pesmi. Njegova je zasluga, da je danes pevski zbor »Svobode« I v Hrastniku na zavidljivi višini, zaradi česar mu je zaupana tudi naloga, da bo dne 24. t. m., t. j. na glavni zletni dan vodil združene pev-ske zборе iz vse Slovenije.

Vsem delavskim kulturnim društvom »Svoboda« in udeležencem zleta v Trbovljah

Pripravljalni odbor za zlet delavskih kulturnih društev »Svoboda« v Trbovljah javlja vsem društvom in udeležencem zleta, da bodo vozili posebni vlaki s 75-odstotnim popustom, in sicer iz sledečih postaj:

Ljubljana glavni kolodvor, Jesenice, Kranj, Celje, Velenje, Soštanj, Rogaska Slatina in Maribor.

V vseh navedenih krajih naj društva določijo vodje potovanja, ki naj bodo v stikih z železniško postajo, kjer bodo dobivali vsa nadaljnja navodila. Prijave udeležencev naj se zbirajo do četrta, 21. tega meseca, ko je treba preko šefov postaj javiti število prijavitelcev in Direkcijo državnih železnic v Ljubljani zaradi rezerviranja vlakov.

Na vse odhodnih postajah se vodje potovanja dogovore s še-

Poskusni polet prvga jugoslovanskega helikopterja

Beograd, 18. avg. Danes so nad Beogradom poskusili polet prvga jugoslovanskega helikopterja, nabavljenega v ZDA za potrebe našega gospodarskega letalstva. Gospodarsko letalstvo Jugoslovanskega aerotransporta bo opravilo z novim helikopterjem vrsto opazovanj v kmetijstvu in gozdarstvu, da bi zatrlj kolaradskega hrošča v Vojvodini in omogočili uspešen boj proti rastlinskim škodljivcem.

fom postaje o morebitnem postanku vlaka na naslednjih postajah, kjer se bodo zbirali prijavitelci za zlet.

Glede odhodov posebnih vlakov iz odhodnih postaj in glede postankov na naslednjih postajah bo pravočasno objavljeno v dnevnem časopisu.

Vsi oni udeleženci zleta, ki ne morejo potovati s posebnimi vlaki ali objavami, se lahko poslužijo tudi 50-odstotnega popusta, ki ga je železnica odobrila z vseh postaj do Trbovelj v času od 25. do 25. tega meseca. V tem primeru naj vsak udeleženec na odhodni postaji kupi obrazec K-13.

Iz vseh krajev, kjer ne bo posebnih vlakov, a bo večje število prijavitelcev, naj društva javijo število prijavitelcev šefu postaje, da bo lahko preskrbel zadostno število železniških voz.

Pripravljalni odbor za zlet delavskih kulturnih društev »Svoboda« v Trbovljah

do spoznanja, kam vodi njegova pot. Toda tega spoznanja ni zaupal niti patru Berdenu, niti patru Böhmu, ker bi ga verjetno preveč rajala. Zaupal ga je samo svojemu dnevniku: »V šoli sem si mislil, kako drugi propadajo, toda jaz sam propadam veliko bolj, le da se moj propad prikriva pod krščanskim plaščem.«

Toda jezuiti bi ne bili jezuiti in klerikalci ne klerikalci, če ne bi znali take misli v mladeniču kaj kmalu zatreti. Z napotki, ki sta jih mladeniču dajala jezuita pater Berden in pater Böhmu o radikalnosti, ko sta ga prepričevala, da ni fanatik, ampak le dosleden in zelo aktiven, kot je prišlo. Nič ni čudnega, da je M. K. zapisal v svoj dnevnik: »Zelo me je razjezila vest, da bo v nedeljo pouk. Kako naj storim, da bi to preprečil?... Sedaj imamo kristjani položaj na šoli v rokah, zato bi morali nekaj ukreniti. Moram se nujno pogovoriti z Marjanom in Francijem.«

In nato: »V sredo sem šel k patru superiorju — pomenkovala sva se o moji bodočnosti in o katoliški akciji.«

Kaj so dajali ti pomenki? Oblikovali so mladega človeka,

vzgjajali mladeniča za »svojsčaka« katoliške akcije, oblikovali mu njegovo mišljenje, ki je bilo: »Vedno bolj sovražim obstoječo diktaturo, kako bi jo bilo moč podreti? Amerikanci so svinje, ker ni re posredujejo.«

Zato je hotel sam posredovati, sam ukrepati: »Pri Pribožicu so mi vsi trije povedali, da bodo šli za duhovnike. Marjan mi je dejal, da gre Franci samo zaradi tega, ker bi rad hudo jedel in pil... Zelo hudo me je prizadelo, da je Franci tako ne-aktiven. Nekaj bo treba ukreniti...«

Kakšna naj bo bodočnost tega mladeniča, ki je bil vesel, ko mu je neka Anica povedala, da deluje v Salzburgu komite kra-ljeve vlade in da je najstrupejša nasprotnica naše države, mladeniča, ki je začel pljuvati po svoji domovini in sovražiti vse, kar je bilo naprednega, mladeniča, ki je mlado deklo — še otoka — ki ga je imela rada, slatilo do gola, se ob njej po jezuitsko naslajal in potem hvallil boga, da mu je dal tako moč, da ni storil »smrtnega greha«? Potem pa je šel k trem mašam k spovedi in obhajlji, se zgražal nad »pokvarjenostjo« današnjega mladeniča in prišel do zaključka, da je le v krščanstvu mo-žno popolno moralno življenje.

Kakšna bi bila pot tega mladeniča? Prav nič drugačna kot deset let prej pot nekaterih naj-marljivejših članov »Katoliške akcije«, kot bratov Jakošev iz Dobrunj, kaplana Sinkarja in vrste drugih, ki so smatrali, da je največja milost božja, zaklati zavednega Slovenca na tešče, da se lahko gre potem k obhajlji.

Ej, Berdeni in Böhmi ali kakor koli se že pišete, ali vas ni nič groza ob tem, kar počenjate! Ni vas sram ubiti duha mlademu človeku, samo da postane sredstvo za vaše umazane cilje, da bi propadlim ostankom zločinskega klerikalizma dodali še kakšno »življenjsko« kapljico. Mar ne veste, da pomeni ubiti človeku duha večji zločin, ko če ga fizično ubijete? O, vi to veste! Toda takšni ljudje z ubitim duhom so vam potrebni, ker mislite, da boste z njimi nadaljevali to, kar ste nekoč, pred desetimi leti počenjali prav s takimi ljudmi, prav s takimi mladimi člani katoliške akcije, ki ste jih z obhajilom in razpelom vzpožubljali, da so še z večjo naslado klali, požigali, posiljevali, ropali...

In mar niso starši, ki zaupajo vzgojo svojih otrok ubijalcem duha, prav toliko krivi?

Letošnja suša ne sme prizadeti zdravja živali v ogroženih predelih

Slovenija je v kmetijskem pogledu predvsem živinorejska dežela. Pomaknjena v jugovzhodne obronke Alp nosi v sebi vse tiste karakteristične naših severnih in severozapadnih sosed, ki so prav tako izrazito živinorejske pokrajine. Živinorej je slej ko prej panoga, ki se najbolj naravno prilaga slovenskim površinam. Letošnje leto je to tako za gospodarstvo panoga v nekaterih predelih že tretjič po vojni težko prizadela suša. Komaj je minulo čas prve košnje, že prihajajo iz Prekmurja, s Ptujkega polja, iz Bele krajine, posebno pa še iz predelov našega Krasa, glasovi, kako težke posledice te elementarne nesreče se kažejo že pri živalih.

Spomladi, ko so zeleni laboratoriji naših travnatih površin v največjem pogonu, je bilo malo toplote, ki se je razen tega še močno menjavala. K temu so prispevale še težke ujemne kot slana in toča. Vsi bistveni pogoji za uspešno rasti travc kot so: temperatura, insolacija in padavine se niso ustile v harmoničnem zaporedju, ki je tako važno za obilen pridelek krmil. Izredna vročina in močne pripeke so v nekaterih krajih popolnoma požgale po prvi košnji odkrito travnato prvo. Manj pa so bili prizadeti naši gorati predeli, ki imajo to prednost, da so v območju visokih alpskih vrhov in s tem v območju večje količine padavin. Vsekakor pa lahko računamo, da je v ogroženih obronkih pokrajin Slovenije čca 150.000 goved. Znano je sicer, da je v sušnih letih manj sena, da pa je na splošno boljše kvalitete. Vendar ni računati s tem dejstvom, ker so bili spomladanski vegetacijski pogoji tako neugodni. Na splošno lahko rečemo, da se bo krmilna izguba pokazala v sledečem; zgodnje pomanjkanje zelene krme, močno pomanjkanje sena predvsem po otave, pomanjkanje silažne koruze, krmilnih žitaric, krmilnega krompirja ter repe in peš. Stanje je v prizadetih krajih posebno težko, ker si je naš kmet zadnja leta le malokje ustvaril nekaj običajne rezerve. Zadnja leta, ko smo bili prisiljeni preorati marsikateri travnik za pridelavo žitaric, potrebnih za prehrano ljudi, je bila ta koristna navada pridelovalca rezervne krme na ornih površinah močno opuščena.

V zvezi s temi problemi se pojavljajo različna vprašanja, ki so važna za poedine živinorejce in njihove zadruge. Mislimo pri tem predvsem na vprašanje, kako čim bolj pametno eliminirati manj rentabilne živali. Osnovni fond krav in telic je treba za vsako ceno ohraniti, jim postopno zmanjšati sedanje krmilne zbirke, poiskati pa zanje nove vire krmil in njihovih nadomestkov (koruznica, slama, vejnik, žive itd.). Na ta način bodo živali sicer shujšale in mlečna proizvodnja se bo neprestano zmanjševala, toda živinorejci bodo tako še najlažje zdržali številčno stanje krav in telic, ki bodo spomladaj potrebne za redno proizvodnjo. Letošnje leto bo torej nadaljevalo in povečalo tipično karakteristiko naše živinorejske proizvodnje, da nam živinorejski stroji zaradi pomanjkanja surovin tečejo prazni. Pričakovano pomanjkanje mleka nam vsekakor na-

laga skrbno čuvati zaloge mleka v prahu, ki so menda še precejšnje. Naša javnost je bila po časopisju že obveščena o vseh ukrepih, ki jih je za borbo proti suši podvela naša ljudska oblast. Okrajni forumi imajo nalogo, da svoje okoliše razdelijo v posamezne ogrožene cone in tako razdelijo močna krmila, ki bodo na razpolago. Imajo naj pred očmi, da se bodo najhujše posledice suše pokazale šele v zimskih in zgodnjih pomladanskih mesecih. Svicarji so leta 1947, ko jih je prizadela najtežja suša, odkar registrirajo vreme njihove meteorološke postaje, razdelili svoje pokrajine v take cone. Prva cone je bila ona z normalnim pridelkom krmil. V drugi coni je bila izgubljena druga košnja. Zadnja cone, ki so imenovali tudi suha, je bila prizadeta že v prvi košnji. Suho cono karakterizira predvsem klanje živali in močan padec mlečne proizvodnje. Pri nas bi se moglo mnogo pomagati tudi s tem, da se živina čim dalje zadrži na planinskih pašnikih pa tudi v ravninskih predelih bi se dalo na ta način pridelati mnogo krmil. Vs v kakor je letošnje leto nujno potrebno skrajno varčevati s krmom.

Poročila, ki jih pošiljajo v Ljubljano terenski veterinarji, in stanje, ki ga ugotovljajo na terenu ekipe veterinarskih ustanov, kažejo na to, da se je v nekaterih predelih primorskega Krasa, zlasti v Brkinih že sedaj, v času zelene vegetacije, pojavila bolezen kostolomnice, ki prizadene običajno goveda šele v pozni zimi ali zgodnji spomladi. Živali težko hodijo, še težje vstajajo in legajo. Tudi ko ležijo, jih bolijo sklepi in kosti. S posebno naslodo ližejo in grizejo vse, kar v sebi vsebuje apnenec, pa tudi drugo: omet, kamenje, opeko, zemljo, železo, les, cunje in podobno. Kaj je temu vzrok? Brez dvoma letošnja suša. Rastline morajo vsrkavati iz zemlje le raztopljene rudnine in če padavin ni v zadostni meri, se tudi rudnine v zemlji ne tope in rastline ostanejo brez njih. To ne velja samo za trave in pozneje za seno, marveč za vse rastline, celo za zrnje, peso in repo. To so le predznaki težkih obolenj, ki jih opazujemo pozimi in ki se pozneje kažejo v hujših oblikah. Krave tik pred porodom obliže, težko rodijo, po porodu pa pogostokrat za dolgo dobo ostanejo jalove. Bolezen se more preprečiti in tudi ozdraviti, vendar je dobro vedeti, da živali na sploh slabše izkoriščajo rudnine in obliki krmilnih dodatkov tako imenovanih anorganskih soli, posevsm drugače pa vežejo na sebe rudnine, ki so jih vsrkale in predelale v sebi rastline v obliki organsko vezanih rudnin. V veliko pomembno bolnim živalim pa je, če jim pokladamo sežgane in stolčne kosti, bukov ali gabrov pepel, ali pa farmacevtske preparate, od katerih je najboljši oni, ki ga ima na zalogi »Vet-prometa« v Ljubljani in ki nosi fabriško ime »Košana«. Isto podjetje je sklenilo tudi ugodno kupčijo za nabavo velikih količin ribjege olja na Norveškem, ki proti tej bolezni še najbolj zanesljivo pomaga. Ribje olje je kljub ugodnemu nakupu še vedno precej drago in bi bilo prav, da se s pomočjo fondov, ki so namenjeni pri-

zadetim krajem kot državna pomoč, zniža cena temu proizvodu. Sušno leto pa nekateri kraji lahko izkoristijo tudi v pozitivnem smislu. Znano je, kako močno je razširjena tuberkuloza med govejo živino v Prekmurju. To je tisti okraj, ki ima za tuberkulozo pregledane domala vse živali svojega področja. Kdaj bo ugodnejša prilika kot sedaj, da se zakoljejo vse bolne živali, ki s svojimi izločki samo še širijo to bolezen. Ne samo to, sedaj je tudi čas, da se v prizadetih pokrajinah izloči slaba, neproduktivna in jalova živina, ki jo je po naših hlevih več kot preveč.

Ce na koncu znova presodimo, kakšne posledice lahko pričakujemo od letošnje suše za našo živinorejo, potem moramo ugotoviti, da bo prav gotovo prva in marsikje nepremagljiva

O delu Zveze borcev na Tolminskem

Te dni je bil v Tolminu okrajni zbor Zveze borcev, ki se ga je poleg zadovoljivega števila delegatov udeležil tudi sekretar Glavnega odbora ZB tov. Gričar. Udeležili pa so se ga tudi rezervni oficirji z namenom, da se seznanijo z delom krajevnih zvez, da bi jim na ta način laže pomagali pri njihovem delu.

Zbor je pokazal, da organizacija ZB v času od zadnjega zasedanja ni dosti napredovala. Izmed 20 članov odbora so delali le sekretar in še nekateri, večina pa jih je stala ob strani. Kljub temu dejstvu pa je zveza s pomočjo Okrajnega komiteja Partije, JLA in drugih uspešno izvedla več delov. Tako je okrajni odbor ZB zbral podatke za 720 članov za predloge odlikovanj in jih tudi podelil. Poleg tega je razdelil tudi 1145 spomenic svojcem padlih in žrtvih fašističnega terorja. Izvedla je 12 partizanskih tabornov in 13 partizanskih patrolj, ki so prehodile pot od Predila do Dolenjke Tribuse.

V povečanem tolminskem okraju je 6148 članov ZB, kar je nedvomno precejšno število, saj so kraji Tolminске, Cerknega in Idrskega zibelka partizanstva na Primorskem. V bivšem okraju Idrija je bilo lani sprejetih v članstvo na novo le 50 ljudi in v okraju Tolmin 367. To so vsekakor porazne številke glede na dejstvo, da je v obeh bivših okrajih izven organizacije še okrog 4400 bivših borcev.

Plačevanje članarine je bilo doslej dokaj nerodno, zaradi odgovornosti članov krajevnih organizacij, ki se za pobiranje članarine prav nič niso zmenili. Krajevni odbor v Kobaridu je celo zadrževal, da člani nimajo denarja in nočejo plačevati članarine, kar pa ne drži, ker so sami borci čisto sprevalni na okrajnem odboru, kje in kako naj članarino plačajo. V bivšem idrijskem okraju je plačalo v preteklem letu članarino samo 446 članov, nekoliko boljše je bilo v tolminskem, kjer od vseh 46 zvez ni pobralo članarine 15 zvez.

Med najboljšimi krajevnimi odbori je odbor v Idriji, v Otaležu, kjer so se izkazali najbolj pri vključevanju novih članov in pri prostovoljnem

posledica te elementarne nezgode v zmanjšani proizvodnji. Oblast je storila mnogo, da bi se ta posledica čim bolj omilila, vendar moramo storiti vse, kar je mogoče, da preprečimo drugo hujšo posledico suše; hočemo reči, da bi se ne porušilo zdravje naših živali. Če bi govorili s tehničnimi besedami, potem bi rekli, da nam gre v sušnih področjih za očitovanje naših strojev, manj pa zato, da bi ohranili njihovo polno proizvodnjo. Vse kar smo povedali, velja le za ogrožene predel, za dobro petino našega živinorejskega fonda. K sreči je v Sloveniji mnogo hribovitih predelov, ki so močni živinorejski producenti in ki so po suši komaj prizadeti. To velja predvsem za bližnjo okolico naših lepih mest, Pretrirano vzmernjanje je torej odveč. Govorimo pa o stvari zato, ker se zavedamo, da se ne nesreča vedno manjša, če se z njo pravosmerno in temeljito seznanimo.

Dr. M. Pavšič

Javorniški kovinarji so obiskali koroške Slovence

Prejšnji teden je sindikalna organizacija mehanične delavnice na Javorniku organizirala tridnevni izlet na Slovensko Koroško. Izleta se je udeležilo 40 delavcev in delavk, ki so odputovali z avtomobilom jeseničke železarnice. Prvi dan izleta so si javorniški delavci ogledali Beljak, nato pa so v slovenski vasi Malo sedlo pri Baškem jezuru privedli tamkajšnjim Slovincem kulturni nastop. Slovenske in koroške narodne ter partizanske pesmi, ki so jih prepevali naši delavci, so privabile številne prebivalce iz okoliških kmetij ter letoviščarje, ki so na dopustu v neposredni bližini Baškega jezera. Drugo jutro so izletniki nadaljevali pot k Osojskemu jezeru in si ogledali žičnico, ki je napeljana na hrib Gerlitz. Javorniški železarji so si ogledali tudi celovški vselejsem. Nato pa so se vrnili čez Jezerški vrh nazaj na Gorenjsko. E. Z.

Dnevne vesti

KOLENDAR
Torek, 19. avgusta: Ljudevit Sreča, 20. avgusta: Bernard, Stefan, Zarko.
SPOMINSKI DNEVI
19. VIII. 1819. — Umrl angliški inženir James Watt, ki je izumil prvi parni stroj.
19. — 24. VIII. 1944. — Enote koroške skupne odredov bjelejo huđe boje s sovražnikom, ki je z motoriziranimi silami 3000 moč prodr proti položajem naših enot. V teh bojih je imel sovražnik okoli 100 mrtvih in 60 ranjenih.
19. VIII. 1945. — Razglasena svobodna indokijatska republika Vietnam.

UMRLI
Sporočamo vsem, ki so jo poznali, da je umrla naša sodov dobra mama, stara mama, sestra in teja **IVANKA COLNAR-ANDERVALD**, dne 18. avgusta 1952, ko je do vrha poplula kuopa trpljenja. V grobu vsem našim prijateljem in prijateljicam v srcu 20. avgusta ob 17. uri iz Križiča. Vse prosimo teha sožalja. Zalujoči otroci in sorodstvo.
Sindikalna podružnica obrtnih delavcev Jesenice sporoča tragično vest, da je postal žrtve planin član **JOŽE MAJZA**. Ohranili ga bomo v spominu.

Mladinci-študentje pozor! Strelska zveza Slovenije vam nudi za znižek 500 din in hrano za 4 dni za delo na strelišču kor pokazatelj ali pa pisar v strelskem rovu v casu Republiškega tekmovalja, in sicer od 20. do 24. tega meseca na Dolenjski cesti. Prijave sprejema Strelska zveza Slovenije, Ljubljana, Erjavčeva cesta 16.
Ravnateljstvo VIII. gimnazije poziva člane proforskega zbora in mladino zavoda, prijatejte iz znanca, zlasti pevce, da se udeležijo grebra profesorja **JOŽE POKOTARJA**. Dan in ura pogreba bosta javljena naknadno.
Pozor! Dobavljam, slašam, struzim in ločim tudi stare pakete. Josip Brlec, Tavčarjeva 2-III, tel. številka 37-69.
Salon damskega perila Vojka Rus, Ljubljana, Tržaška cesta 14, do 10. septembra ne sprejema.

Mladinska organizacija in pionirji ter člani MKUD »Miran Jarc« na VIII. gimnaziji javljajo, da je umrl tovariš profesor **JOŽE POKOTAR**, priljubljeni vzgojitelj in najglednejši mentor kulturnega delala na zavodu. Njegove nauke in delo na njegovem in njegovih mladih kolegov kulturnega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.
Po kratki, težki bolezni je umrl naš dober oče, brat in svak **JOŽE POKOTAR**, profesor VIII. državne gimnazije. Vsega dragoga pokojnika bomo v sredo, dne 20. avgusta 1952 ob 15. uri iz Nikolajevke mrliške vežice na Zalah. — Zalujoči: žena Sanka rj. Vodek, otroci: Jože, Matuček, Metka, Marjanca in Barbka ter bratje Lojze, Leopold, Stanko, sestra Ivanka in ostalo sorodstvo.
Solski svet, ravnateljstvo in sekcija društva profesorjev in učiteljev na VIII. gimnaziji javljajo, da je njihov član, priljubljeni doc. prof. **JOŽE POKOTAR** koncil v poštvovalnem delu za vzgojo mladine in naših ljudskih množic. Neopozabnega vzgojitelja spomnimo na njegov poslednji dom v sredo dne 20. avgusta ob 15. uri iz Nikolajevke mrliške vežice na Zalah.
Dne 17. avgusta je umrl zlatomastnik **EVGEN LEGAT**, bivši katehet in dolgoletni upravitelj pokopališča Sv. Križa. Pogreb bo v torek, dne 19. avgusta 1952 ob 16. uri. Senterberska družbovščina. — Brat in sestra sporočata da bo pogreb najnega predobrega brata **EVGENA LEGATA**, zlatomastnika, v torek, dne 19. avgusta ob 16 uri iz Andrejevega ležišča na Zale v Ljubljani. 5036-a

KINO
LJUBLJANA kino »UNION«: ameriški barvni film »Smoky«. Tednik. Predstava ob 18 in 20.
Kino »SLOGA«: ameriški film: »Tereza«. Tednik.
Kino »MOSKVA«: francoski film: »Ljubimca iz Verone«. Tednik.
Predstave v vseh treh kinematografi ob 18.15 in 20.30. Prodaja vstopnic od 17 dalje v vseh treh kinematografi.
Kino »BEZIGRAD«: ameriški film: »Zmaga nad temo«. Tednik. Predstava ob 20.15. — Prodaja vstopnic od 19 dalje.
Kino »TIVOLI«: ameriški film: »Kobilice«. Brez tednika. Predstava ob 20.15. Prodaja vstopnic od 19 dalje.
Kino »TRIGLAV«: francoski film: »Rožnato življenje«. Tednik. — Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.
Kino »SISKA«: ameriški film: »Tereza«. Predstava ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.
Letni kino »DOM MILICE«: ameriški film: »Zmaga nad temo«. Tednik. Predstava ob 20.30. Risanka: Dežela pritlikavcev. Prodaja vstopnic od 18.30 dalje.
Jesenski koncerti: angleški film: »Zavada Winslow«. — LETNI: ameriški film: »Cheyenne«. — KAMNIK: franc. film »v Parizu«.

MALI OGLASI
UCENCA za avto hladilničarsko obrt sprejemam takoj. — Pogoji sprejema je tri razrede gimnazije, bita mro zdrav, marljiv in pošten. Samo lastnorčno pisane ponudbe na upravo »Avtoservis«, Ljubljana, Preradova 32. — 1263-4
14-LETNO DEKLICO brez staršev dam za svojo. Naslov v oglasnem oddelku 11282-11
TONSKI PROJEKTOR 16 mm (Teufelken), 6 gum 17x4,50 novih program. — Cedomil Kerhnt, Zagr. 16. Senterberska 32. — 11273-4
FRIZERKO sprejme takoj brivnica. Večve. 11289-1
PRODAM odtiske za ekscentrično stiskalnico za pritisk 8 ton, deloma obdelani in novo američanko za stružnico. Mehanične delavnice Grčurevič, Riharjeva 6, Ljubljana. 11288-4
VULKAN, vulkanizacija v Ljubljani, Zaloška cesta 20 popravila dobro in poceni avtoplašče vseh dimenzij, kolenske plašče in umijajo obutev. Predeluje kolenske plašče za italijanska kolosa in trapezoidne. Prezračna mrežica novih plaščev. 11009-2
TOV. FRANC RUS in **FRANC SECNIC** oba iz Vrzdca preključujeta, da ni resnica, kar sta govorila o Antoniji Rus iz Vrzdca 23 ter se ji zahvaljujeta. — da j odstopila od nadaljnje službe. 11258-11
DENARNICO z dokumenti Tome, sem izgubil. Vrniti za nagrado na naslov. 11255-10
DENARNICO z dokumenti sem izgubil dne 17. avgusta od lekarne v Mostju preko lesenega mostu. Daj nazaj, poštno na ime Janez Sedlarič, Beethovnova 15. 11284-4
SIVALNI STROJ poveni 11284-4
Cankarjeva 12, Kodeljevo. 11285-4
PRODAM kравe (breje) in telice. Dijaški dom Ivana Cankarja, Ljubljana, Poljanska 28. 11286-4
MLADINCI poštno dake do 20. avg. posilitev kot pomožna delavca. Naslov v oglasnem odd. 11287-1
ISCEM UPOKOJENKO do 7 do 14 ali gospodinjstvo pomočnico. — Naslov v ogl. odd. 11291-1
Njen kupimo, Ljubljanska tovaroselčni AVTOMOBIL, dobro ohranjeno, na hrnil, Smartinska cesta, številka 30. 11285-5
KUPIMO nov ali rabljen hladilnik za jedila (frizider). Ponudbe pošlani na menzo Koteks, Ljubljana, Gosposvetska c. 11248-5
OPOZARJAM vsakogar, ki bi širil neresnice, da je bila v Križiču, na nekem mestu, postopljena nekakšna izkušnja. Guncle 40, St. Vid. 11261-11
VERZIRANEGA avto tehnika, po možnosti z mojstrskim izpitom in z znanjem enega ali več svetovnih jezikov sprejemam takoj. — Vse ponudbe na upravo »Avtoservis«, Ljubljana, Prešernova 52. 11265-1
ZENSKO KOLO zamenjam za radio. Zgornja Hrušica 32, Ljubljana. 11194-6
PREKLJUČUJEM vse žaljeve izjave, katere sem izrekel o Ivani Andoljšek iz Domaja, da je nekakšna resnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od sodnega postopka. Marenk Jože. — Nomenj številka 8. 11278-11
V CRNOMLJU odnosno na cesti proti Toplicam preko Podturna je bila izžubljena 4. tega meseca rjava aktočka z vo. vsebinjo. — Prosim poštenega najtelja, da za nagrado 5000 din javi najdubo postaji Narodne milice. 11269-10
KOPALCI SORE v Goricanah, v nedeljo 17. avgusta je bil izgubljen zlat pečatni prstan. Ker je drag, prosim najtelja, da ga za dobro nagrado odda v trgovini »Korotan«, Celovška cesta 71. 11266-10
RADJUSKI APARAT kupim. Ponudbe pošlani z opisom, ceno, Rakovoski, znamke. — Pezderski, Straža, Nozemska 11. 11268-5
SOFERJA-MEHANIK izkušnja sprejemam. Pogoji zaposlitve po dogovoru. Po potrebi nudimo tudi stanovanje. Interesantni dostavijo svoj življenjepis. Ponudbe pošlani takoj. KZD Renče. 11275-1

delu. Dalje je treba pohvaliti še zveze v Bovcu, Loghju, Hudijuži, Mostu na Soči, Podbrdu, Planoti, Zabčah, Podmelcu in še nekaj drugih, ki so redno sklicevale seje odborov, vključevale nove člane in skrbele za izvenarmadno vzgojo. Toda tudi pri teh zvezah sta marsikje delala le tajnik in predsednik odbora.
Med najslabšimi krajevnimi zvezami je zveza v Vojskem, ker odbor v osmih mesecih ni sklical nobene seje in popolnoma zanemarljivo grobove 300 padlih borcev. Najslabše je bilo delo odbora v Novikih, na področju bivšega tolminskega okraja pa zaslužijo vso grajo vse zveze, ki niso tukaj omenjene, predvsem pa odbori v Kobaridu, Tolminu in vsi odbori v neposredni bližini Tolmina, ki niso

O štedilnikih in trgovcih, ki so oškodovali skupnost za nad 2,600.000 din

Prehodno obdobje, ko se je naša trgovina vse bolj sproščala, so hoteli nekateri nepoštenjakoviči izrabiti in priti na škodo skupnosti do sredstev za razne osebe in razpisniške namene. Im izmed teh koristoljubcev so bili nekateri ljudje v goriskem in sezanskem okraju, ki so z gradim zlorabljajem službenega položaja in krajo oškodovali skupnost za nad 2.600.000 din.
Najpogostejši v tej skupini je bil Anton Urančič, upravnik poslovalnice Kovinskega servisa v Solkanu. Začel je krasti že na prejšnjem službenem mestu. Med drugim je ukradel veliko orožje, ki je bilo za poznejše prodati nekemu čevljarju za 3000 din. Ko je prišel v novo poslovalnico si je začel prisvajati kar večje vsote denarja. Največ so mu vrzle v roke štedilnikovi pri katerih je izstavljal lažne račune. Tako je n. pr. prodal v 5 mesecih zasebnikom 13 štedilnikov iz črne pločevine po 14.000 din, v knjigah pa je bil odkrit le prodan en. KZD in podjetjem po 11.660 din. Razlika 37.000 din je spravil v svoj žep. Neka druga goljufija s štedilniki pa mu je vrgla tudi kar 38.000 din. Ko je znevedel, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančiču. Ko je imela ob koncu maja letos višek nekaj čez 5000 din, je denar vzel Urančič, ga nekaj razdelil nekaterim uslužbencem, da ne bi o njegovem delu govorili, ostalo pa so potrebovali za pičajo. Ob preiskavi je bilo ugotovljenih še nadaljnjih 20 tisoč vsilka za katere pa nihče ni znal pojasniti od kod izvirajo. Te in druge manipulacije so bile največkrat samo, denar pa izročila Urančič

Ponosni zmagovalec in pozabljeni premaganec

Pred nekaj dnevi sem sedel s priletim ribičem Barbom z Zelene Lokruma v mestni kavarni v Dubrovniku. Dobil sem za Barbo, ker so mi to pripočeli njegovi tovariši, ko sem poizvedoval po mornarjih — partizanih, Visok, močan kot Tarzan, zagorelega obraza, svetlih oči, ki so dobrodušno gledale izpod napoli priprtih vek, z mišičasto roko naslonjen na mizo, tako je sedel Barba pred mano.

Opazili. Načrt je bil storjen; z nekaj puškami in partizansko ukano smo morali dobiti ladjo. Pet »ribičev« — takrat nisem bil več ribič, bil sem partizanski mornar — se nas je vsedlo v čoln, naložen z mrežami. Pluli smo proti italijanski ladji in ponujali mornarjem sveže ribe. Tako mi je pripovedoval Barba o junaških podvigih prvih mornarjev — partizanov, ki so bili jedro naše poznejše voj-

hrane ni prišlo v italijanski garnizon v Šibeniku, temveč v roke partizanskih intendantov. Čolni pa so ostali na dnu morja. In vse to smo opravili na kraju, kjer je vsake četrte do pol ure plula italijanska vojna ladja, pred nosom italijanskih garnizonov in patrolnih čolnov. Tako mi je pripovedoval Barba o junaških podvigih prvih mornarjev — partizanov, ki so bili jedro naše poznejše voj-

Pred dnevom jugoslovanske vojne mornarice

Proj mirne oči, so sedaj divje gledale na tuja. »Kaj pa zaša junaška vojna ladja, ki smo jo junija 1943. napadli pri Samogradu in jo ujeli. Ali pa, ko je en sam naš čoln na vesla julija 1943. južno od otoka Pašmana zaustavil 2 vaši motorni ladji in jih prisilil v tešec sv. Nikolaja? Toda to se je ponavljalo vsak dan na Jadranu. Zakaj je bil general Rotta tako zelo zaskrbljen zaradi dejav-

Ema izmed naših slavnih oboroženih ladij v narodnoosvobodilni vojni na Jadranu

»Ča, bili smo jih. Kako, sprajujete? Teško je to reči, kakor je pač naneslo, samo da smo jih uničili.« Tak je bil njegov prvi odgovor na moje vprašanje. Toda hitro sva postala prijatelja. Barba me ni več imel za vsiljivega novinarja in zato mi je tudi pripovedoval sproščeno, tako od srca, z vso dušo. Čutil sem, da znova doživlja tiste dni, ko je na svoji barki, oboroženi s težko bredo preganjal fašiste z Jadrana.

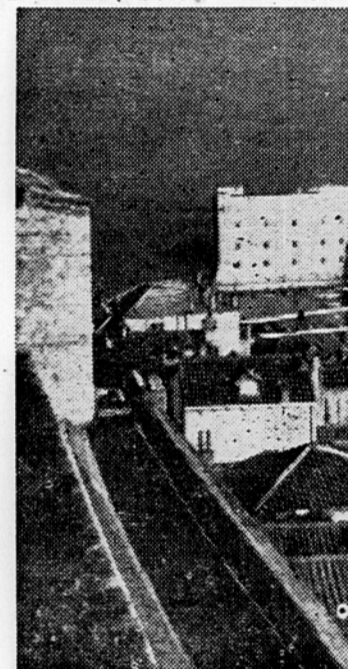
»Italijanji so se usipali kot požrešne ribe, ki jim zmanjka paše z Reke, Zadra in Trsta. Pa tudi s škornja jih je prišlo kot listja in trave. V naša pristanišča je zaplulo ponosno laško ladjevje, da uresniči davni sen Rima: popolnoma zagospodariti Jadranski obali in izropati našo deželo. Uničili so naše ladje, vse so jih odvlekli v Italijo, zadredne mornarje, ki niso utegnili prej pobegniti, pa so odpeljali v taborišča na Mamuli, Molaru in v Koper. Italijani so hodili gospodovsko po naši zemlji, saj so se smatrali za neomejene gospodarj države, za močnega kolonizatorja Balkana. Toda, Dalmatinci smo jih gledali s sovražtvom in kovali smo krvavo zaroto. Na naši obali in po otokih so se pojavili partizani. S čolni smo jih prevzeli od otoka do otoka. Napadali so presenečene Italijane, ki so takrat neovirano ropali po naših krajih ter zažigali naše vasi in pobijali nedolžne ljudi.

Toda ne samo na kopnem, tudi na morju smo začeli bitko proti fašistični zverci. Tu je Barba za trenutek premočnil, v duško izpil kozarec škrlatnega Dalmatince, globoko zasadil oči

mo. Mi smo to preslišali. Vedno bolj smo se približevali italijanski ladji in vedno glasneje smo ponujali ribe. Že smo bili ob njej. Italijani so nam začeli pretriti z orožjem. Toda mi smo izvlekli sveže »ribe« — samokrese ter poskakali na ladjo. »Mama mia! Partigiani!« so začeli vpiti prestrašeni italijanski vojaki. Ladja se je predala, 6 vojakov in 7 italijanskih mornarjev je bilo ujetih. V Benetkah je italijanska gospoda zamačala na 140 ton naropane vina z Visa in Hvara, ki ga je vozila ta ladja. Dalmatinci smo ga sami spili, Italijanom pa se je gotovo pristudilo.

nosti partizanov, nepremagljivih gusarjev Jadrana. Zakaj so noč in dan vdolž vse obale patrolirale italijanske vojne ladje in letala ter zakaj je vojska preiskala sleherni sotesko, vsak hrib in odpejala na vsakej pločvi plovnih objektov? Sngnore, povejite; če so bili po vsem tem takrat za Italijane partizani malenkost? Toda gospod iz Rima je molčal. Barba pa je nadaljeval, z veliko hitrostjo so se mu usipali iz ust italijanske besede v dalmatinskem narečju: »Toda kaj so vsi ti varnostni ukrepi pomagali Italijanom? Partizanskih lesenih čolnov in bark je bilo vedno več. Dobili pa smo tudi jeklene ladje, pobrali smo jih vane. Iz nič smo postali, sicer z velikimi napori, prava mornarica, ki je tudi prispevala svoj levji delež k usmrtni italijanske fašistične zveri.

Toda, signore, vi močite se naprej! Nočete slišati o neslavni preteklosti vaše vojske. Hej, radi bi zbrisali zgodovino, toda to se ne da. Zgodovina je zapisana tu notri in nikdo je ne more ukraštati. Barba je je potrkal po svojih mišičastih prsih, da je vodo zadonelo. Elegantni gospod iz Rima pa je zahteval natakarka: »Pagare!« Nato je vstal in brez besede osramočen odšel. Gotovo se mu je tudi topot zameril Dubrovnik. B. Kubar

Rojden na starogovini Dubrovnik z otokom Lokrumom

vame, kot bi hotel izvrtati, kaj si sedaj najbolj želim. Nato se je spet zamislil. Naenkrat pa mi je začel živahno pripovedovati: »Se danes se moram smejati, kako smo prevarili Italijane, namesto objubljenih rib smo jim pomogli pištolo pod nos in jim potopili ladje. Kdaj je že to bilo? — Čakaj! Se že spomnim. Bilo je l. 1942, ko je pihala huda burja. V oktobru je moralo biti. Močni veter je prisilil italijansko ladjo, da se je zatekla v mali zaliv severno od Murtera med Biogradom in Šibenikom. Precej velika ladja je bila, okrog 240 ton nosilnosti je imela. Izvidniki primorske čete so jo prvi

Barba je končal, me pazljivo pogledal, če sem zadovoljen z njegovim pripovedovanjem, nato pa mi je objubil še en dogodek iz svojega srečanja z »junaškimi Italijani.« »Mesec ali dva po prvem dogodku smo spet tam okrog lovišča »ribe« in ujeli smo kar tri in to zelo velike. Nasproti so nam namreč pripluli trije italijanski motorni čolni. Približali smo se jim. Sestradanim italijanskim vojakom, sitim »pasta šute«, se je zahotelo svežih rib. Toda v naših rokah so se zasvetili samokresi in bombe. Vojaki so se prestrašeni predali. Tako smo ujeli tri velike čolne, 6 vagonov

»Kajne, signore, da se je Italijanom med vojno tudi naš prelep Dubrovnik pristudilo?« Gospod v zlikanih hlačah, s svileno kravato, polizanimi lasmi, s prečo po sredi glave je obnemel. Šele čez čas je vprašal: »Zakaj? Kako to mislite?« »Ej, partizani so jim delali pregledaje in jim povzročali glavobol.« »Ni bilo take sile«, je odgovoril elegantni gospod iz Rima. »Kaj, — se je razjezil Barba, sram vas je danes priznati, kako so nas vaši vojaki na kolenuh prosili usmiljenja. Sram vas je lastnega napihnjene »junaštva.« Barba se ni mogel več zadržati.

Pismo iz Helsinkov RUSI IMAJO SEKUNDANTE

Helsinki, 12. avgusta. Ze potovanje naše ekipe v Helsinkih je bilo tako bogato na doživljajih, da bi zaslužilo obširen opis. Z jesenjo do Helsinkov smo se vozili kar 88 ur. Ne vem še, kdo je pravzaprav kriv, ali Saahovska zveza Jugoslavije, ali Putnik in Beogradu, ali oba, da so nam izbrali za potovanje manj primerno pot, poleg tega pa dali o potovanju in vlakovnih zvezah napadne informacije. Tako smo že v Münchenu izgubili pričakovano zvezo in smo morali brezovodovati spalni vagon na Švedskem in v ozne listke (Stockholm-Helsinki) za leto, ki nam je bilo na slepo vnaprej določeno. Od Münchena dalje smo si morali najprimerneje zveze iskati sami. Pri tem smo imeli še smola. Na progi München-Hamburg se nam je že po dveh urah pokvaril spalni vagon, zaradi česar so nas premeštili v navadne kupeje. — V Kodaňu je bilo sredi noči treba tri ure čakati na zvezo. Dalje smo s težavo dobili spalni vagon, toda samo za štiri ure. Rezultat je bil, da smo prevozili iz do Stockholma dva dni in dve noči skoraj brez spanja. K sredi smo dobili od Stockholma do Helsinkov prostore v drugem letalu, ker prog za koncu olimpiade ni več tako zasejena.

Finci so šahovsko olimpiado organizirali dobro, toda skromno. Skoraj vsi udeleženci stanujemo v ogromnem študentskem hotelu »Domus Academica«, ki je bil med športno olimpiado določen kot glavni stanovinarjev. To je daleč najlepši študentski dom, kar sem jih videl. Vsaka soba ima umivalnik, telefon, radio itd. Vse pohištvo je novo, vsa zgradba na novo preleskana. Samo preprosta oprema spominja, da vendarle nismo v pravem hotelu. Hranimo pa se vsi v posebni restavraciji, ki je bila nalešč za nas odprta poleg turške dvorane. Vsakdo si mora z veliko ploščo sam po obroke k bifeju, Uspam, da imamo po rešitvah vsi z uspehom opravili natakark

ski izpit. Vsekakor pa posluje restavracija dobro, saj se v drugi uri treba postreči nad 200 gostov. Med gosti v hotelu in restavraciji ni sovjetskega moštva, ki stanuje v luksuznem hotelu. V soboto, 9. t. m. smo se v veliki, lepi turnirski dvorani zbrali k sovetski odprti olimpijadi. Daleč najštevilnejše je nastopilo sovjetsko moštvo, saj ima vsak igralec po enega sekundanta, tako da šteje ekipa s spremstvom vred med 200 oseb. Imdbirojsko moštvo, razen sovjetskega, so prišla v posebni uniformah. Tudi Argentinci so uniformirani, vsi ostali pa smo kar v civilnih oblekah. Stiki med skoraj vsemi igralci so zelo dobri. Tudi sovjetski moštvi se pogovarjajo n. pr. z Američani, z zahodnonemškimi igralci in tudi z nami. Edino nekateri spremeljajočiji funkcionarji se prizadevajo, da nas »ne spoznajo«.

Izmed prvotno prijavljenih držav so odpadli še Francija, Romunija in Egipt. Od Egipčanov je prispel samo njihov prvak, ki živi v Svcii. Ni se mogel sprizajziti z dejstvom, da ostalo moštvo zaradi zapore meje ni smelo na pot. Še zvezo udeleženi države se je tako zmanjšalo na 25. Vodstvo olimpiade — vrhovni sodnik je Čeh Opocensky — je udeležence razdelilo na tri predskupine, od katerih imata dve po 8, ena pa 9 moštvev. Razdelitev je precej dobra tako, da ima vsaka predskupina približno po tri močna moštva, ki lahko z gotovostjo računajo na udeležbo v finalu, kjer bo torej igralo 9 reprezentantov iz ostale države, ki ne pridejo v finale zmagovalec, pa sta nameravana dva tolažina turnirja: v prvem bodo moštva od 10. do 18. mesta, v drugem pa od 19. do 25. mesta. I. predskupina je dobila pri zbrajanju naslednje številke: 1. CSR, 2. Islandija, 3. Argentina, 4. Danska, 5. Zahodna Nemčija, 6. Kuba, 7. Luksemburg, 8. Velika Britanija, 9. Posarje. Za favorite štejejo Argentinca, Zahod. Nemčijo in CSR. V II. predskupini je tale razpo-

red: 1. Vzhodna Nemčija, 2. Brazilija, 3. Norveška, 4. Madžarska, 5. Italija, 6. Jugoslavija, 7. Švedski, 8. Avstrija. Skoraj gotovo bodo tu finalisti Madžarska, Švedska in Jugoslavija. III. predskupino sestavljajo: 1. Holandija, 2. Finska, 3. Grčija, 4. ZSSR, 5. Izrael, 6. Švica, 7. Poljska, 8. ZDA. Tu bo morda največ borbe. Prvi dve mesti bosta pač gotovo odnesli ZSSR in ZDA, za tretje pa se bodo najbrž ostro borili Holandci in Finci. Rezultat tekmovanja se bo v finalu štejejo in je torej samo važno, da se tu plasiramo na eno od prvih treh mest.

V nedeljo 10. t. m. ob 14.30 se je pričela igra. Turnirski dvorana je dobila primerno uredjena. Gledalcev je malo, pa v vsakem primeru ne bi imeli mnogo videti, ker do nekaterih prihi nimajo dostopa, demonstracijskih desk pa ni. Tem večji naskal je pred dvorano, kjer prodajajo šahovske olimpijske znamke. Prva kola so prinesla precej presenečenj. Tako je že prvi dan Holandija premagala ZDA 2.5 : 1.5. Izraela, 6. Jugoslavija, 7. Švedski, 8. Avstrija. Skoraj gotovo svojo nalogo prelahko, pa je Donner premagal Byrna. Ostale partije so končale remi. S tem so se povečale možnosti Holandije za vstop v finale. Neprizakovan je bil tudi rezultat Finske: Poljska 3:1, ker so pred pričetkom smatrali Poljsko za favorita za tretje mesto. Avstrija je izgubila z Vzhodno Nemčijo 3:1, vendar je po smolli, pravzaprav bi bil moral biti rezultat obraten. Izrael je nudil zelo dober odpor proti ZSSR in bo nabral najmanj eno točko. Italijani so odvezli Madžarom važno točko. Zmage so dosegli Švedci, Argentinci, Vzhodni Nemci. Mi smo v prvem kolu igrali z Norvežani in dosegli rezultat 3.5 : 1.5. Edino jaz sem remiziral, potem ko sem dvakrat izpustil zmago. Giljorci in Rabar sta sigurno in lepo dobila dr. Trifunoviču pa je uspešno igral v enakih pozicijah preži šah-šeh. Najvažnejše srečanje drugega kola je bilo med nami in Madžari. Nekateri naši igralci so igrali skoraj nevzorno, kar je vplivalo na rezultat. Nekateri pa so svojih srečanj s Szabom malo vseh, izmed štirih partij je dosegel samo eno remiziral, tri pa izgubil. Tokrat je hotel menda igrati na zmago in je ivergal preostale partije. Naša ekipa je izkoristila in odločil partijo v svojo korist. Vse ostale partije so končale remi. Dr. Trifunovič je igral proti dr. Szilyju dvomejlo otvoritev. Štednji je prvem v prednosti, pa se je odpravljal v končno zadovoljil z neodločnim rezultatom. Rabar je proti Barci dobro branil teško končno in rešil pol točke. Jaz sem edini imel upanje na zmago. Na drugi partiji pa je uspešno odtrilve dalje in sem imel prednost po prekinitvi. Toda mola na videz odločilna kombinacija je dopuščala nasprotniku obrambo in partija se je končala remi. Na drugi partiji je igralo tudi kje sem izpustil zmago. Tekma je torej končala 2.5 : 1.5, v korist Madžarov, na bo naše povratno srečanje v finalu tem bolj zanimivo. Švedci so zopet zmagali 4:0 proti Norvežanom, ki so nudili presentitljivo malo odpora. ZSSR je oddala pol točke Švici. Kotov je bil celo izgubljen, ko je njegov nasprotnik spretel remi. Holandija je premagala tudi Fince 3.5 : 1.5 in povečala svoje šanse. Pozornost je vzbudila, da so Čehi in Poljaki dosegli proti Italiji oziroma Grčiji samo temi zmagi 2.5 : 1.5. Čehi so na Du-brovniku dalje očitno zelo napredovali.

PRVENSTVO SLOVENIJE V ODOBJKI

Slab začetek Krima

Minulo nedeljo se je začel jesenski del prvenstva Slovenije v odbojki. Prvo kolo je prineslo poraz moški ekipi Krima v borbi s Partizanom iz Novega mesta. Moštvo Krima si je zaradi tega precej poslabšalo svoj položaj v lestvici, kjer vodi ljubljanski Štani. Igralci Krima bodo morali v prihodnjih tekmah vložiti več truda, če se bodo hoteli ob koncu tekmovanja uveljaviti med najboljšimi tri udeležence, ki imajo pravico vstopa v finalni državni prvenstvo. V prvem tekmuje ženske: Izraela sta Krim in Partizan (Novo mesto). Ljubljankinje so z lahkoto osvojile dve važni točki. Novomeščanke so prikazale pravo igro, vendar pa v svojih vršnih nima-

Svetovno prvenstvo v Moskvi

V nedeljo se je začelo v Moskvi ob udeležbi 11 držav tekmovanje za svetovno prvenstvo v odbojki. Znano je, da Jugoslavija ne sodeluje v tem tekmovanju zato, ker ji organizator tekmovanja ZSSR ni poslal povabila. V prvih tekmuje ženskih ekip je Poljska premagala Madžarsko 3:0, ZSSR pa Bolgarijo 3:0. V tekmovanju moških ekip je Poljska premagala Finsko 3:0, Romunija pa Libanon 3:0.

Na pomoč! Utopljam se!

Minull petek in soboto je bila v plavalnem stadionu na Kolovzji za mniva prireditev, ki prikazuje reševalno plavanje. Plaval šola Ilirije je uvezbala skupno gasilcev za reševalce utopljenecv in s tem postavila prve instruktorske kade, ki bodo poučevali to umetnost v drugih organizacijah in zlasti s praktičnim vzgledom mnogo pripomočkov k varnosti ob naših vodah, kamor se hodimo početi tako rad kot v. Kje ga čaka nesreča in prav pri vtopljanju je tako nujno potrebno vedeti vsaj nekaj bistvenih reči, da ne izgubi glave in še lastnega reševalca. Zaradi zmede in razburjenja ne pridev v nevarnost. Po kratki učinkoviti otvoritvi, ko so člani Gasilske zveze Slovenije plavalji preko bazena s pri-

žnanimi baklami, je dr. Bronislav Škabarne, ki je pripravil in vodil prireditev, izjadrno in jedrnat obrakozil poglavitna načela reševanja iz vode, kakor so plavalci izvedli vse elemente reševalnega plavanja od potapljanja in iskanja predmetov, vod vodo do prenašanja predmetov, morala ostati suhi, Nazadnje so prikazali golenji plavalne šole še plavanje v obliki in slacenje v vodi, kar pride pri reševanju tudi nestetokrat v poštev. V mnogih primerih so prikazali tudi praktično reševanje iz vode, predvsem reševanje z obalo, ki ga pri mali prisebnosti lahko opravi celo otrok. Šele kadar je reševanje z obale nemogoče, mora reševalec v vodo. Predvsem pa mora biti sam sposoben za to, se pravi, krepke konstitucije, dober plavalec, siguren v vodi, predvsem si mora znati sam pomagati, zlasti kadar ga prime krč. Pokazali so, kako se elovek v vodi odpočije, kako je treba pomagati tistemu, ki se v vodi utruši ali ustraši. Potem so prikazali razne reševalne in osvobodilne prieme na preji na kopnem, potem se posebej v vodi, kjer gre stvar nekoliko hitreje, pač v tempu, kakršno je v praksi potreben. Ko je vrsto prva pot, ki naj je izvede po možnosti strokovnjak, zdravnik ali kdor koli, ki se je tega naučil, dokler pa ta ne pride, ne smemo opustiti ničesar, s čimer pomagamo, tako kakor nismo. Skrbeti moramo, da nje prehladi in izvajati umetno dihanje, dokler ne prispe strokovna pomoč. Člani avstrijske delegacije, ki so bili prvi dan na Kolerzji, so tole izjavili: »Čestitamo k tej zanimivi prireditvi. Res je, da imamo tudi pri nas reševalne tečaje, vendar dostje se nismo videli prikaz reševalnega plavanja in reševanje v vodi. Prireditelj je bil velikega propagandnega pomena.« Prizadevanje organizatorjev prireditve je vse hvale in posnemanja vredno! — or

Prvo žrebanje 33. kola Državne loterije FLRJ

Kranj, 18. avgusta 1952. Premijo din 400.000 je dobila št. 674077. Premijo din 200.000 je dobila št. 40158. Po 100.000 din št. 516758 515278 053425 112654 290097. Po 50.000 din št. 399014 241774 396447 405123 406970 677075 355314. Naslednje dobitke so dobile vse srečke s temne številkami:

32 dobitkov po:	din 20.000 št. 10489
	din 20.000 št. 09396
	din 20.000 št. 40357
	din 20.000 št. 91133
80 dobitkov po:	din 10.000 št. 2406
160 dobitkov po:	din 5.000 št. 5032
	din 5.000 št. 6395
240 dobitkov po:	din 3.000 št. 0115
	din 3.000 št. 3741
	din 3.000 št. 9738

Dinamo : Nice 0:0

Nogometiški zagrebški Dinamo so ne v okviru tekmovanja za »Grasshoppers pokal« pomerili minulo nedeljo s prvokom francoske profesionalne lige Nice. Tekma se je končala 0:0. Zagrebčani so igrali precej boljše kakor dan prej proti Toulonu. Koškarska ekipa Partizana je premagala v drugi tekmi Zadar 5:3 (2:1) in se s tem uvrstila v finalno tekmovanje.

Jugoslavija v finalu

Predtekmovanja šahovske olimpiade v Helsinkih se bližajo koncu. Naša reprezentanca je igrala s Švedsko neodločeno 2:2 (Giljorci je prekinjeno partijo s Stolzem odločil v svojo korist), naslednji dan pa je premagala Vzhodno Nemčijo 3:1, s čimer si je zagotovila vstop v finalno tekmovanje. Rezultati posameznih dvobojev so tille: I. skupina: CSR Anelija 2 in pol : 1 in pol, Argentina: Kuba 3:0 (1), Island : Luksemburg 2:1 (1), Danska : Zahodna Nemčija 1 in pol : 1 in pol (1), Stanje: Zahodna Nemčija 22 in pol (1), Argentina 21 (1), CSR 19 in pol (1). II. skupina: Jugoslavija : Vzh. Nemčija 3:1 (Koch : Giljorci 0:1, Rabar : Pletsch 1:0, Trifunovič : Platz 0:1), Milic : Müller 1:0, Avstrija : Švedska 2:2, Brazilija : Italija 3:1, Poljska : Madžarska 17 in pol, Stanje: Švedska 17 in pol, Madžarska 17 in pol, Jugoslavija 15 in pol, Vzh. Nemčija 13 (1). III. skupina: ZDA : Poljska 1 in pol : 1 in pol (2), Finska : Izrael 1 in pol : 1 in pol (1), Stanje: Zahodna Nemčija 11 in pol (2), Nizozemska 11 in pol (3) itd.

ENRIQUE CASTRO DELGADO TAJNO ZIVLJENJE KOMINTERNE

Kako sem izgubil vero v Moskvo

Vem, kaj mi grozi: politični proces. Misel se mi vrača na moskovski proces, na izmišljeno obtožbo, na izsiljena pričevanja z obljubami, ki jih ne bodo držali, in neusmiljeno obsodbo, ki bo na teh pričevanjih temeljila. Toda to pot bo drugače: od mene bodo zahtevali, da napišem iskreno izpoved, v kateri naj priznam, da sem objektivno pomagal sovražnikom sovjetske oblasti, da sem z drugimi besedami sovražnik ljudstva, ki ga je odkrila revolucionarna budnost, in ki priznava, da je kriv zločinov, katerih ga obtožujejo. S to grožnjo nad glavo hodim slednji dan iz Luxa v Kominternu, iz Kominterne v Lux. S to grožnjo nad glavo se slednji dan obračam na špansko ljudstvo s pozivi, da naj se bori in končno enkrat za vselej opravi s suženjstvom, trinočtvom, nestrpnostjo in zatiranjem... Naši trije generali korakajo k slavi! Niso pa več sovjetski generali, temveč poljski generali. Slekli so uniforme slavne rdeče armade, jih prodali na črni borzi (kaže, da bolje poznajo socialistično gospodarstvo kot sloviti ekonomist Evgenij Varga) in si nadeli uniforme

poljskih generalov, v katerih so odpotovali na bojišče. Vsa španska emigracija zadržuje dih; napeto posluša moskovski radio in skrbno prebira »Pravdov«. Kje so trije poljski generali, od katerih sta dva rojena v Andaluziji, tretji pa v Galiciji? Vsi se nadejajo, da nezadržno napredujejo po poljski zemlji in da je osvobodilni odmev njihovega prodiranja segel že do Varšave. Kje so naši generali? Mnogi so mnenja, da na telu svojih čet stiskajo obroči okoli Varšave: na levi general Modesto, na desni general Gordon, v sredini pa general Lister. Varšava, tvoje trpljenje bo skoraj pri kraju! Ali ne čutiš osvobodilnih sap svobode na pohodu? Naši trije generali ti prerojijo roke! Španska emigracija spet diha in ne posluša več moskovskega radia in ne prebira več »Pravdov«. In Varšava ne čaka več svojih osvoboditeljev. Naši generali ne prodirajo. Niso na bojišču, temveč mirno 400 kilometrov za fronto, enako daleč od Moskve kakor od Varšave. Ničesar ne ukazujejo, nikomur ne poveljujejo; so v štabu generala Walterja, ki je med špansko vojno poveljeval 35. mednarodni diviziji in ki pripravila svoje čete, da bo vkorakal v Varšavo za četami rdeče armade, tako da ne bo mogel nihče podvomiti, da gre za osvobodilno vojno. Thorez in Marty bijeta novo bitko: Marty hoče iz Sovjetske zveze, Thorez pa se temu upira. Prvi se zaveda, da bo nekaj časa Alžir vodilno središče francoskega odpora; priti pravi čas v Alžir pa pomeni, spraviti ljudem iz spomina, da je bil preblil najtežje del vojne v Sovjetski

zvezi. To bi tudi pomenilo, dobiti prednost pred Thorezom, ker bi se rad čimprej povrnil, da bi pozabili na njegovo dezertirstvo v dneih, ko je Francija krvavo potrebovala svoje najboljše sinove; to bi pomenilo tudi, spodrežati tla Duclosu in Franchonu, ki je nista mogla pravi čas popihati iz Francije, pa sedaj želita biti prvi in drugi borec francoskega odpora. Marty je zmagal. Uspejo mu je prepričati Dimitrova in De Gaullea: prvega, da ga je pustil iz Sovjetske zveze, drugega pa, da mu je dovolil vstop v Alžir. Odpotoval je s svojo ženo in z mnogo prtljage... Svet okoli mene se ožl. Skala nadaljuje svoj tek in je vedno bližja. Gora je temnejša kot kdaj poprej in tja, kjer sem in kjer bom ostal ne vem, koliko časa se, je padla noč. V malem krogu, kjer se gibljem, vlada strah brez priziva. Sleherni jutro prihajajo ljudje, ki delajo z meznj, z mōro negotovosti na plečih: vedo, da je včeraj — kakor sleherni dan — Irene Toboso, potem ko je zapustila Kominternu, šla v črno hišo, kjer ima Dolores svoje pisarne in je tam na dolgo in na široko šefu natančno o vsem poročala. Odfenek glasu našem, pogled in celo molk, vse dobi politično razlago. Ko sprejme poročilo, »vodjavec preišči lučje in ukrepa... Irene Toboso je strah in trepet vse španske emigracije. Gorje, če padeš pri njej v nemilost. Strah jemlje ljudem v pisarnah Kominterne

sleherno človeško dostojanstvo. Sicer pošteni ljudje si skušajo pridobiti naklonjenost šefov z vohunjenjem za drugimi in z ovajanjem Castro, za kogar vsi vedo, da je v nemilosti, je strahotno osamljen. Pa ne, da bi nikogar ne imel na svoji strani in, da jih ni mnogo, ki me vsak dan pozdravljajo in s katerimi govorim. A kaj to pomeni: da morda nisem sam, ločen od vseh in vsega. Vem, da ne morem odkritično govoriti z nikomer iz moje okolice in da me nikomur zaupati svojih misli. Nobeden od njih mi ne bo stal ob strani tisti dan, ko me bo vnan obsojila v imenu neporušene enotnosti partije in v imenu interesov ndomovine proletariata, prve socialistične dežele na svetu. Vem, da me tisti daa nihče od njih ne bo branil, da nihče ne bo branil svoje resnice, ki se v mnogem sklada z mojo, ker jih je tudi med njimi mnogo, ki so se razočarali nad tem socializmom zatiranja in revščine. Sam, čisto sam sem. Ogromna skala pa, ki se je odrgala z gore, katere vrh sega do neba, je bliže kot kdaj koli. Ne vem, kdaj bo pri meni: v nekaj dneh ali v nekaj tednih; gotovo je le, da je vedno bližja. Kadar koli me vidi, me Dolores prisrčno pozdravi. Toda predobro jo poznam, da bi si ustvarjal iluzije: prepričana je, da je blizu tistemu, kar ima za svojo prvo veliko zmago nad sovražniki ljudstva, in svojega veselja ne skriva...